

panorama

inforegio

31

Sügis 2009

Kliimamuutus –

vastutus regionaalsel tasandil

et

JUHTKIRI

Dirk Ahner

3

ÜLEVAADE

Kliimamuutus – emissioonide vähendamine juba täna, homsega kohanemine

4–7

8–11

INTERVJUU

Jeremy Rifkin – Chitra Nadarajah – Alain Hubert – Jürgen Kropp

12–13

LAIALT LEVINUD

Güssing – koht, kus roheline unelm end ära tasus

14–16

MOTIIV

Missiooniga saar La Réunion

17

PROBLEEMI LAHENDAMINE

ERDFi muutused – energiaalaste investeeringute suunamine ehitistesse

18–19

ÜHTSED ALUSED

Üheskoos kliimamuutusega tegeledes

20

UURI LÄHEMALT

21

REGIONAALPOLIITIKA TEEMAD

Tutvustame uut regionaalpoliitika volinikku dr Pawel Sameckit

22–23

LÄHEMALT MEIE PROJEKTIDEST

Popakademie, Mannheim – Nanohealthi keskus

24–25

VÕRGUNDUS

Kommunikatsioon on planeedile kasulik

26

VIIMANE TEEMA, JÄRGMINE TEEMA

27

KALENDRIKUUPÄEVAD

28

TEHKE OMA HÄÄL KUULDAVAKS

Fotod (leheküljed):

Esikaas: Istockphoto

Leheküljed 4, 6, 7, 8, 9, 14, 15, 16, 19, 24, 25: © EC

Leheküljed 5, 10, 24, 25, 26: © Istockphoto

Lehekülj 9: © Rebecca McDonnell

Lehekülj 10: © International Polar Foundation, R. Robert

Lehekülj 11: © Juergen Kropp

Lehekülj 12: © EEE GmbH

Lehekülj 18: © JCR

Lehekülj 22: © HorstHamann / Popakademie

Lehekülj 23: © CNH

Toimetaja: Raphaël Goulet, Euroopa Komisjon, regionaalpoliitika peadirektoraat

See ajakiri on inglise, prantsuse ja saksa keeles trükitud ümbertöödeldud paberile.

Ajakiri on saadaval 21 keeles aadressil http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/panora_et.htm

Antud väljaandes avaldatud arvamused kajastavad autori vaateid ning need ei ühti tingimata Euroopa Komisjoni seisukohtadega.

Kliimamuutus – kõikehõlmav mõju, regionaalsed tagajärjed

Peamine väljakutse, millega meie planeet täna silmitsi seisab, on kliimamuutuse mõju – globaalne oht, millel on mitu tahku. Muutused puudutavad meid täna alates üleujutustest kuni põudadeni ja need mõjud, mis puudutavad meid homme, sõltuvad regioonist, kus me parasjagu elame. Me peame kliimamuutuse mõjuga tegelema regionaalsel tasandil. Sel ajal kui valitsused kogunevad Kopenhaagenis Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni 15. kliimamuutuse mõju konverentsile, et tegutseda emissioonide madaldamise nimel, tegutsevad regionaalpoliitika spetsialistid, et abistada inimesi vältimatult saabuvate kliimamuutustega kohanemisel.

Nagu majandusteadlane ja kliimamuutuste poliitikanõuandja Jeremy Rifkin selgitab, on regionaalne areng selles kontekstis ülioluline, sest finantseeringud tehakse just siin. Me teeme Rifkiniga intervjuu, et kuulda lähemalt tema mõtetest selle kohta, mida tuleks teha, et emissioonide hulka ohjeldada ja kuidas kolmas tööstusrevolutsioon, mis põhineb hajutatud ja tsentraliseerimata energiatekkel, peaks käima minema, juhul kui me soovime hoida emissioone ohutul tasemel.

Selles Panorama numbris uurime ka viimaseid Euroopa Regionaalarengu Fondis tehtud muudatusi, mis võimaldavad nüüd toetada energiasäästlikke elumaju. Kui liikmesriigid seda soovivad, saab taotleda kuni €8 miljardit, et sellel eesmärgil edasi tegutseda.

Globaalse soojenemise mõju on nüüd meiega. Nii nagu kliimamudelid on muutunud ekstreemsemaks ja rahvatervis kannatab kuumalainete ja esilekerkivate haiguste tõttu, on just regionaalpoliitika piisavalt paindlik selleks, et toetada eurooplasi väljakutsel kohaneda pidevalt muutuvate situatsioonidega.

Dirk Ahner

*Peadirektor, Euroopa Komisjon
Regionaalpoliitika peadirektoraat*

”...me peame
kliimamuutuste mõjuga
tegelema regionaalsel
tasandil”

KLIIMAMUUTUS – EMISSIOONIDE VÄHENDAMINE JUBA TÄNA, HOMSEGA KOHANEMINE

62% küsitletud eurooplastest usub, et kliimamuutus on kõige olulisem probleem, millega me tänapäeva maailmas kokku puutume. See on oht, mida regionaalpoliitika peadirektoraat ja Euroopa Komisjon tervikuna käsitlevad ühtviisi tõsiselt. EL on paika panemas meetmeid, et seista kliimamuutuse mõjudele vastu ja vähendada emissioonide tasemeid.

Panorama uurib neid ja arutleb kliimamuutuse tähenduse ning selle üle, kuidas poliitikad ja plaanitavad tegevused võimaldavad juba olemasolevate emissioonidega toime tulla ja vähendada edaspidiseid emissioonide tasemeid.

Energia muutuste teel

Me oleme ristteel, kus tavaline suund ei ole lihtsalt lahenduseks. Ees olev tee nõuab täielikku plaani muutmist selle kohta, kust me energiat ja loodusvarasid saame, kuidas neid kasutame ja hoiame – need on põhilised faktorid kliimamuutuse tempo vähendamisel ja säästvamale arengule kaasa aitamisel.

See radikaalne suunamuutus võib ELile anda ka vahendid enda majanduslikust langusest väljajuhtimiseks, rakendades seda, mida hakatakse nägema kolmanda tööstusrevolutsioonina ja täiesti uue energiasüsteemi kiire arenguna.

Ekspertid soovivad võtta ette suured muudatused madalama süsinikusaldusega majanduse suunas, kus on puhtad elektrisüsteemid, märgatavalt väiksem energiatarbimine ja suurem taastuvenergia kasutamine, samuti ühistranspordi tähtsuse tõstmine. Seega on küsimus selles, kuidas saab EL muuta kliimamuutuse väljakutsed perspektiivikaks võimaluseks?

Puhas energia, millega majandust ergutada

Juba täna on loonud samm taastuvenergia kasutamise suunas selles sektoris Euroopas üle 300 000 töökoha. Et majanduslangusest välja tulla, julgustab EL oma liikmesriike investeerima rohkem taastuvenergiasse, puhastesse tehnoloogiatesse, puhtasse transporti, energiavõrkudesse ja lairiba võrkudesse.

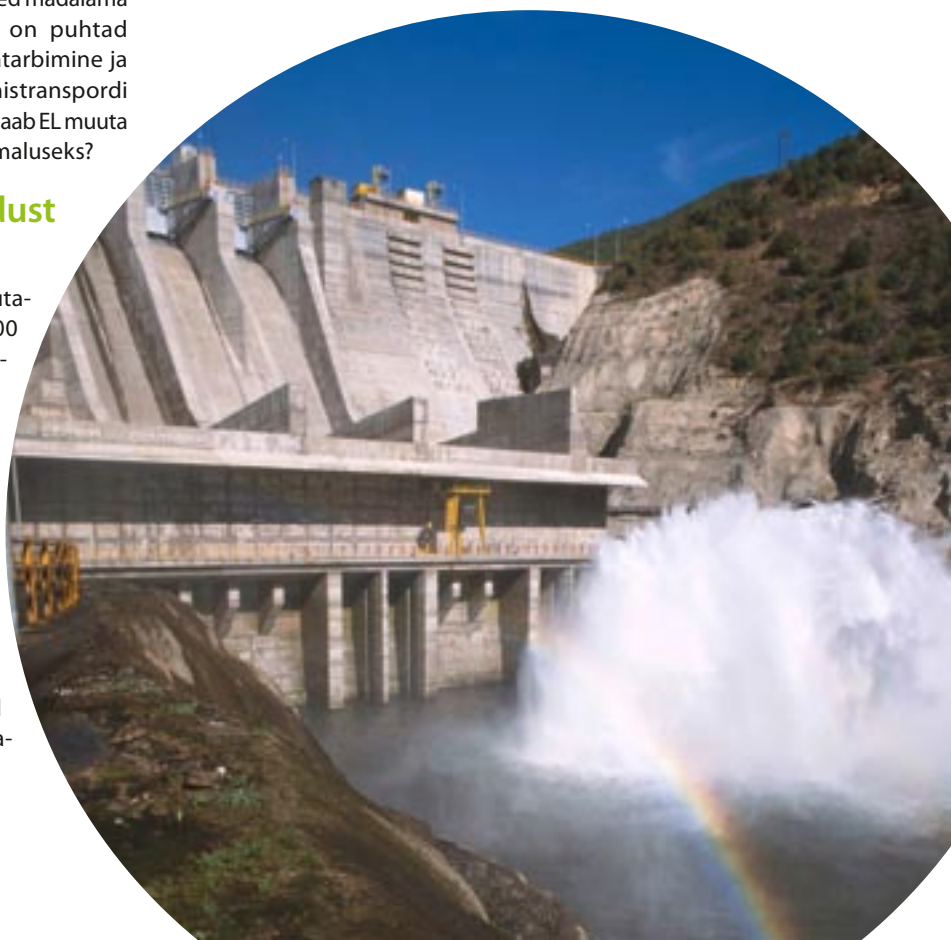
Kohesioonipoliitika rahaeraldistest on enam kui 65% (€230 miljonit) broneeritud sihtotstarbeliselt investeeringuteks nelja prioriteetsesse alasse: inimesed (töökohad); äri; infrastruktuur ja energia; teadustöö ja innovatsioon. See fookus on ülioluline, sest prioriteetid aitavad kaasa majanduse kiiremale taastumisele, parandavad konkurentsivõimet ja aitavad Euroopa Liidul kohaneda madala süsinikusaldusega majandusega.

Käesoleva aasta mais korrigeeris **Euroopa Regionaalarengu Fond** (European Regional Development Fund, ERDF) oma toetuste ulatust ehitiste energiainvesteeringutesse. Nüüd sisaldab see investeeringuid kõikides EL liikmesriikides eluasemesektori energiaefektiivsusesse ja taastuvenergiasse. See võib ulatuda kuni 4%ni ERDFi rahaeraldistest, mis tähendab, et kui liikmesriigid soovivad nendele prioriteetidele ressursse ümber jaotada, siis võib elamusektoris määrata energiaefektiivsusele ja taastuvenergiale kokku €8 miljardit. (Vt lisateavet lk 17).

Selge on see, et taastuvenergiaallikad, targad elektrivõrgud, elektri- ja vesinikautod, akutehnoloogia ja energiasäästlikud tooted ning teenused on järgnevate kümnendite kasvavad sektorid.

EL tõusva turu esirinnas

EL on heas seisundis, et kasutada selle muutuse eelist täielikult, olles juba taastuvenergia rakendamise osas aktiivne olnud. EL on koduks taastuvenergia maailma liidritele ja kasutanud oma edumaad hüppelauana madala süsinikusaldusega tehnoloogiatesse ja teistesse kasulikesse tehnoloogiatesse. Peamiseks faktoriks selle eesmärgi saavutamisel on teadusuuringud.

Hiljutine Euroopa strateegiline energiatehnoloogia kava koordineerib selle valdkonna rahastamist ja uurimistööd, et oma potentsiaali suurendada. Juba ühise saavutusena on Euroopa tööstus ja teadlased kokku tulnud kuue Euroopa tööstusiniatsiivi raames: tuule-, päikese-, bioenergia, süsiniku püüdmine ja hoiustamine, targad elektrivõrgud ja aatomituuma lõhestamine.

Energiaefektiivsuse soodustamine ja roheliste toodete kasutuselevõtt on Euroopa majanduse elavdamise kava üks peamine eesmärk, mis visandab ELi reaktsiooni majanduskriisile ja viib meid loomingulisesse teaduspõhisesse majandusse.

Kohesioonipoliitika on investeerimas €105 miljonit:

- teadusuuringutesse, tehnoloogiasse ja ökoinnovatsiooni, kaasa arvatud rahastus väikestesse ja keskmise suurusega ettevõtetesse (€3 miljonit);
- madala süsinikusaldusega majandusse, investeerides säästlikku transporti ja energiasse (€48 miljonit);
- aidates kõikidel EL riikidel ühildada oma keskkonnanalaseid õigusakte (€54 miljonit, €28 miljonit sellest kulutatakse jäätmekäitlusele ja veemajandusele).

Elektritoide uueks sajandiks

Me ei pea enam olema sõltuvuses energiast, mis varem meile võimsuse tagas. Ungari linn **Kistelek** sai regionaalarengu fondist **geotermilise energia** kasutamiseks ligikaudu €1,6 miljonit (2004–2006). Selle tulemusena on kaheksa avalik-õiguslikku institutsiooni varustatud geotermilise energiaga, mis on kasutatav odavana hinnaga kui gaas. See projekt on heaks näiteks teistele kohalikele omavalitsustele, kes sarnaseid süsteeme paigaldada plaanivad.

Süsteemide talitus ei nõua suurt ülevaatusi ja on õnnestunud asendada igapäevase gaasiküttesüsteem odavana ja keskkonnasõbralikuma tehnoloogiaga vastu, mis kokkuvõttes annab ligikaudu 10% säästmisvõimalust, tagades neile asutustele keskkütte, samal ajal kui saasteemissioonid selles piirkonnas vähenevad.

Saksamaal **Brandenburgis** tehti piirkondlik finantseering summaga ligikaudu €8 miljonit, et ehitada **päikeseelemente** valmistav tehas **Odersunile**, mis varustas ka Pekingi olümpiaküla päikeseelementidega. Firma on spetsialiseerunud õhukese kilega päikeselementide vasklindile valmistamisele. Nende valmistamine ja rakendamine on võimaldanud fotoelektrilisi toiteallikaid laiemalt kasutada, lubades rohkematele rakendustele päikeseenergiale liigipääsu.

Kliimamuutusega kohanemine

Kuigi kasvuhoonegaaside emissioonide aeglustamiseks vajalikud poliitikad ja rahastamine on paigas, on õhku juba piisavalt palju kasvuhoonegaase paisatud ja sellel on meie kliimale märkimisväärne mõju. 2009. aasta aprillis võttis komisjon kliimamuutusega kohanemiseks käiku Valge paberi, et rõhutada meie haavatavust ja ELi vajadust tegeleda kliimamuutuse mõjuga. Kuna paljud mõjud sõltuvad geograafilisest asukohast, peab kohanemise meetmed tihti läbi viima üleriigiliselt või regionaalselt.

Kõige haavatavam regioon ELis on Lõuna-Euroopa, Vahemere basseini, mõned regioonid ELi kaugemates osades ja Arktika. Luhad, liustikud, saared ja rannaalad peavad samuti teatud probleemidega tegelema.

Regionaalpoliitika fond toob organisatsioonid ja inimesed, kes tavaliselt koos ei tööta, kokku ja tulemuseks on piiriülene, rahvusvaheline ning regioonidevaheline koostöö. Üleujutused, metsatulekahjud ja muud katastroofid, mis on tingitud kliimamuutusest, ei pea riigipiiridest kinni. Siinkohal annab regionaalpoliitika erilise lisaväärtuse.

Kuidas kliimamuutust ennustatakse

Kui me soovime end ekstreemsete ilmastikuolude tagajärjedeks ette valmistada on asjakohane info selle mõjude kohta ülioluline. Õnneks on teaduslikud uurimused muutumas veelgi kõrgetasemelisemaks. Esitame siin kirjeldused kolmele kõige sagedamini mainitud stsenaariumile.

- A1 stsenaarium on see, mille juures me järgime tavapärasest lähenemist ja keskendumet jätkuvalt kiirele innovatsioonile ja kapitali kiirele käibele, pöörates samas vähe tähelepanu jätkusuutlikkusele, mis on kõige hullem stsenaarium.
- B2 stsenaarium on vastupidine. See oleks olukord, kus me realiseerime kõik selle, millest räägime ja muutume ka tegelikult madala süsinikusaldusega jätkusuutlikuks kultuuriks, mis oleks parim stsenaarium.
- A2 stsenaarium on see, mida enamik Euroopa uurijatest kasutab. See tähendab maailma, kus me keskendumet vabakaubandusele, kuid püüdleme jätkusuutlikkuse poole – see on kesktee nende kahe lahenduse vahel.

Muud võimalust pole – tuleb kohaneda

21. sajandi alguses näeme esimest korda, et sellisel viisil nagu me kasutame hetkel Maa ressursse, on fundamentaalne negatiivne mõju planeedi tsüklitele: vee-, lämmastiku- ja hapniku- ning ennekõike süsinikutsüklile, mida mõjutavad Maal elavad 6 miljardit inimest.

Kliimamuutusel on mõju meile kõigile ja samuti neile liikidele, kellega me oma planeeti jagame. Toome siin välja vaid kolm valdkonda, mis saavad kliimamuutusest dramaatiliselt mõjutatud ja mida EL ning regionaalpoliitika teevad, et aidata eurooplastel nende mõjudega kohaneda.

VESI

Kliimamuutus põhjustab suuri muutusi vee kättesaadavuses üle Euroopa koos kasvava veedefitsiidiga peamiselt Lõuna-Euroopas ja suure üleujutusteohuga peaaegu üle kogu kontinendi.

Vähemalt 11% Euroopa populatsioonist ja 17% Euroopa territooriumist on tänapäeval veepuudusest mõjutatud. Viimased trendid näitavad kasvavat veepuudust üle kogu Euroopa.

Alates 1998. aastast on üleujutused Euroopas põhjustanud üle 700 surmajuhtumi, ligikaudu pool miljonit inimest on pidanud oma kodudest lahkuma ja tekitatud on vähemalt €25 miljardi eest kindlustusega kaetud majanduslikku kahju. Rannikuaarsete alade majanduslikku kahju on hinnatud €18 miljardile, juhul kui mere tase tõuseb 50 cm, kuid sellega kohanemine võib märkimisväärselt kahjusid vähendada, kuni €1 miljardit aastas.

Kohanemise strateegiad sõltuvad riiklike ja Euroopa vete õigusnormidest ja sellest kuidas veemajandust saab integreerida sellistesse teistesse poliitikatesse nagu põllumajanduse- ja energiamajanduse juhtimine. Lühiajalised meetmed tuleb luua kõikide vete- ja ruumilise planeerimise poliitikatele. EL toetab infojagamist, initsiatiive era- ja avasektori investeringute jaoks.

Üheks näiteks, kus regionaalne rahastamine on tõepoolest läbimurret teostamas, on Doonau üleujutuste riski rahvusvaheline koostööprojekt, mis on osa Euroopa territoriaalsest koostööprogrammist Kirde-Euroopas. See toob kokku teadlased, avaliku sektori töötajad, MTÜd ja teised asjast huvitatud inimesed, et arendada üleujutuste riski kaardistamise süsteemi jõe lammile, mis on selgeks näiteks, kuidas regionaalsed fondid saavad julgustada rahvusvahelist koostööd. Kogu eelarve on €6,5 miljardit, sellest 5,1 miljardit on tulnud ERDFi osatoetusena.

RAHVATERVIS

Kliimamuutuse mõju rahvatervisele on väga suure ulatusega. Rolli mängivad mitmed faktorid, mida teravdavad demograafilised muutused populatsiooni vananemise suunas.

Esmalt kuumarabandusest tingitud surmad. Kui temperatuur tõuseb 2 °C, näeme linnades 2–3 kordset surmajuhtude esinemist. Kui me jätkame vabaturumajandust, kuid pöörame mõningast tähelepanu jätkusuutlikkusele, peaksime 2100. aastaks tõdema, et kuumarabandusest tingitud surmajuhtumeid on ühes aastas 100 000. Vaatamata alajahtumisest tingitud surmajuhtumitele, on kogu surmade arv ühes aastas 86 000 surmajuhtumit suurem.

Teine faktor on vee kättesaadavus ja kvaliteet. 2070. aastaks võib veepuudusest mõjutatud inimeste arv olla vahemikus 16 kuni 44 miljonit inimest.

Kolmas faktor on toiduga ja haiguseid kandvate loomadega seotud haiguste tõus piirkondades, mis varem nendega kokku ei puutunud. Nüüd on liikvel haigused, mis on tavaliselt olnud seotud Põhja-Ameerika või Euroopa lõunaalade sooja kliimaga. Esmased tuvastatavad muutused inimeste tervises, mis saavutavad oma tipu kuumadel kuudel, võivad olla tingitud geograafilistest muutustest (laius- ja pikkuskraadid) ja olla seotud hooajaliselt teatud infektsioonhaigustega, kaasa arvatud vektoritega edasikanduvad haigused, nagu malaaria ja denguepalavik ning veega seotud infektsioonid (nt salmonelloos).

Lõpetuseks – tervisasutuste infrastruktuuri kvaliteet on ELis ebahütlane. Vahemereäärses Euroopas on kõige väiksem haigla voodikohtade arv 2000 elaniku kohta ja ollakse kõige enam eksoponeeritud kliimamuutusega seotud terviseriskidele.

METSATULEKAHJUD

2003. ja 2004. aasta suvel kannatasid Hispaania, Portugal, Prantsusmaa, Itaalia ja Kreeka ulatuslike metsatulekahjude käes. Kõrgenenud riski põhjuseks on kompleksne probleemistik linnade kasvamisest, halvasti kontrollitud maapiirkondade arengust, halvasti majandatud metsadest ja tundlike alade kasvavast külastajate arvust.

Kui vaadata kliimamuutust ja selle mõju, kuumemad ja kuivemad kuud, siis on selge, et on vaja kohanemise strateegiaid, mis peavad hõlmama regioonide bioloogilise mitmekesisuse parandamist.

Kohanemine metsatulekahjude ohuga eeldab teadlikkuse tõstmise vajadust. Projekt, mille eesmärgiks oli teavitada avalikust ja uurida, kuidas poliitikat tegelevad tulekahjude ohuga, kandis asjakohast nime INCENDI (ee süütamine).

Millele me vastu oleme?

Modelleerimistulemused näitavad, et keskmine temperatuur Euroopas tõuseb tõenäoliselt rohkem kui globaalne keskmine temperatuur aastas. Kuni käesoleva sajandi lõpuni arvatakse, et Euroopa keskmine temperatuur tõuseb A2 stsenaariumi puhul 2,5–5,5 °C ja B2 stsenaariumi puhul 1–4 °C. Mõnedes regioonides võib temperatuuri tõus olla keskmisest kõrgem või madalam.

A2 stsenaariumi järgi võib temperatuuri tõus mõningates Euroopa regioonides olla nii madal kui 2 °C või isegi kõrgem kui stsenaariumis eeldatav 7 °C. Kõige rohkem saab olema mõjutatud Lõuna-Euroopa, kus pidev temperatuuri tõus saab olema 3 °C lähedal ja enam kui 7 °C ning suvel on soojenemine isegi suurem. Põhja-Euroopa näeb temperatuuri tõusu alla 2 °C ja kuni 4 °C sõltuvalt stsenaariumist ja regioonist ning olukorda, kus peamiselt muutuvad soojemaks talved. Temperatuur ei lange talviti enam nii madalale, kuid temperatuur suureneb suviti.

Saadet üle €4 miljoni regionaalarengu toetust, tõi INCENDI projekt Euroopa Vahemere regioonid kokku kõrge riskiga regioonid, et toetada regionaalpoliitika võimalusi ja arendamist seoses metsatulekahjudega ning luua alus edasisteks poliitikateks Vahemeremaade regioonid.

Paljud Euroopa piiriregioonid on kokku leppinud piiriüleste päästetööde plaanides, kuidas jagada kulukaid tulekustutus- ja päästeseadmeid, juhul kui tekivad metsatulekahjud või üleujutus. INTERREG ja Euroopa territoriaalsed koostööprogrammid on selle protsessi kiirendamisel mänginud olulist rolli.

EL tegutseb emissioonide vähendamise nimel

Ajal kui me peame tegelema minevikus toimunud emissioonidega, on kohustuslik tegeleda nüüd ja praegu tekkivate emissioonide taseme vähendamisega. Emissioonide tase on võtmeküsimuseks globaalse soojenemise leevendamisel ja eelnevalt mainitud kriiside mõju vähendamisel.

Energia ja kliimamuutuse pakett näitab ELi pühendumist kasvuhoonegaasi emissioonide vähendamise ambitsioonikate eesmärkide püstitamisel. Pakett, mis võeti vastu 2008. aasta detsembris, näeb ette ELi leppimist kasvuhoonegaaside emissioonide vähendamise osas 20% võrreldes 1990. aastate tasemega. Täna 8% taastuenergia maht peab suurenema 20%ni ja energiaefektiivsuse tase tõusma 20%ni, mis tähendab võrreldes 2006. aastaga tarbimise vähendamist 13% – seda kõike tuleb teha 2020. aastaks.

Kokkuleppe jaoks on oluline tõdemus, et energia ja kliimamuutuse poliitikat peavad käima käsikäes. Kokkuleppes rõhutatakse vajadust „otsustavaks ja otsekoheseks tegevuseks“ kliimamuutuse osas ja rõhutati „olulist tähtsust strateegilise eesmärgi saavutamiseks globaalse keskmise temperatuuri kasvu piiramisel mitte enam kui 2 °C üle tööstusliku perioodi taseme“.

Ettepanek järgida vahemikus 2012 ja 2020 emissioone, on täpsustatud uue taotlusega, mis loob tugevama ja transparentsema kaubanduskava, kus tööstus peab taotlema krediiti CO₂ emiteerimiseks. Sellega paralleelne on uus taastuenergia direktiiv, mis teeb legaalselt siduvaks kohustuse kasutada ELi energiatarbimiseks 20% taastuenergiat ja 2020. aastaks peab 10% transpordis kasutatavast kütusest olema biokütus.

Mida sellel alal ette võetakse?

Kuigi poliitikakujundajad võtavad eesmärkide seadmiseks ette samme ning tuvastavad, kuidas neid saavutada ja seda finantseerida, on vaja elustiilis fundamentaalset muutust, et saavutada meile vajalikud emissioonide vähenemised.

Inimesed üle kogu Euroopa on mõistmas, et on vaja tegutseda kohe praegu. Linnade projekteerijad on loomas nn rohelist linnasid, mida tunnustatakse Euroopa roheline pealinna auhinna. Selle auhinna väärivad võitjad on Stockholm, mis plaanib 2050. aastaks kaotada fossiilsed kütused, ja Hamburg, mis plaanib 2050. aastaks vähendada oma emissioone 80%.

Ida-Londonis on madala süsinikuga majanduskasvu teema läbivaks teemaks kogu regiooni konkurentsivõime- ja tööhõiveprogrammi juures. Regioon tunnustab programmi potentsiaali olla planeerimise ja innovatsiooni eesotsas. See hõlmab uute lähenemisviiside kujundamist, reageerimaks kohustusele madaldada emissioone alates madala süsinikusisalduse initsiatiividest kuni puhta tehnoloogia ja taastuenergia sektori stimuleerimiseni. Nende programmi on regionaalsetest fondidest investeeritud €73 miljonit.

Linnapeade pakt on võtnud eesmärgiks minna energiapaketi seatud ambitsioonikatest eesmärkidest kaugemale. 80% populatsioonist elab linnades ja siin tarbitakse kuni 80% energiast. Uskudes, et kohalikel võimudel on kliimamuutuse mõju leevendamisel keskne roll, loob linnapeade pakt eeskujuks olevates linnades konkreetseid projekte selleks, et vähendada emissioone tõhusama energiakasutamise efektiivsuse, puhtama energiatootmise ja kasutamise läbi.

Paktiga ühinevad linnad aktsepteerivad, et neid jälgitakse ja nende edust antakse nende kolleegidele teada. Avalik-õiguslikud asutused Argentiinast kuni Ukrainani töötavad selle nimel, et oma elanike elu paremaks muuta.

JEREMY RIFKIN

ELi nõuandja ja kolmanda globaalse tööstusrevolutsiooni tegevdirektorite äriümarlaua eesistuja

Jeremy Rifkin on Euroopa Liidu nõuandja ja on õpetajaks Wharton Schoolis Executive Education programmis. Ta on kolmanda globaalse tööstusrevolutsiooni tegevdirektorite äriümarlaua eesistuja. Tegevdirektorite äriümarlauda kuuluvad 100 juhtivat Põhja-Ameerika ja Euroopa suurkorporatsiooni tegevdirektorit, kes on pühendunud kolmanda tööstusrevolutsiooni nelja samba juhtimisele, et olla valmis kolmeks väljakutseks seoses maailma majanduse taastamise, energiaturvalisuse ja kliimamuutusega.

„Mõtles globaalselt, tegutses lokaalselt“: milliseid strateegilisi muutusi peavad ametivõimud edendama, et tagada piiratud loodusressurssidega maailmas säästlikum arenemisviis?

Lause „Mõtles globaalselt, tegutses lokaalselt“ pole kunagi olnud asjakohasem kui praegu. Oleme silmitsi kolme pretsedenditu väljakutsega: teine tööstusrevolutsioon, mille meie majandus põhineb, on languses; me oleme fossiilsete kütuste ajastu loojangul ja reaajas toimuva kliimamuutuse mõju tähendab meile miljardit nälgima hakkavat inimest. Laenukriis on vaid indikaatoriks sellest, et käesolev majandusmudel ei ole säästev. Kui me vajame täiendavat tõestust, siis vaadake, mis muutub juhul, kui õli hind tõuseb üle 147 Ameerika dollari – kogu majandus jääb seisma. Meil peab majanduses olema uus visioon ja uus mänguplaan, et tegeleda selle kolmest komponendist koosneva ohuga.

EL on väljendanud nõusolekut teha ambitsioonikas leevendus: vähendada emissioone 400–450 miljondikku mahuosa kaalust (ppmv), uskudes, et kui seda teha koos ülejäänud maailmaga, on temperatuuri tõus ligikaudu 2 °C. Kuid uued andmed näitavad, et see on liiga optimistlik prognoos ja temperatuuri tõus on tõenäoliselt hoopis 6 °C, mis viib uuel sajandil meie liigi hukuni.

Ehitised on süsinikuemissiooni suurimaks allikaks. See peab muutuma! Iga ehitise peab muutuma omaenda energia tekitajaks. Meie planeedi igal ruutmeetril on mõni taastuvenergiaallikas: päikeseenergia, tuuleenergia, geotermiline energia, jäätmepõletamisel tekkiv soojus, loodete energia, hüdroenergia ja veel paljud teised. Nüüd on meil olemas tehnoloogia, et salvestada energia ülejääke ja hoida oma energiavarustus ühtlasena, samuti on meil võrgusüsteemi kaudu jaotatava energia süsteemi näide, mis toimib samamoodi nagu me kasutame interneti ja sellega ühendatud arvuteid. Enam ei ole täielikult hajutatud energiasüsteemi loomisel ühtegi takistust.

Revolutsioon tekib siis, kui uued energialiigid koondatakse kommunikatsiooni uute võtetega: kirjaoskus paranes, kui me muutusime põlluharijateks; hakkasime trükkima, kui me avastasime aurujõu; võtsime kasutusele kommunikatsiooni abivahendid telefonid ja faksid, kui me läksime üle fossiilsete kütuste ja uraaniumi kasutamisele. Aga nüüd on meil olemas

internet ja inimesed saavadki tõesti globaalselt mõelda ja lokaalselt tegutseda. Miljard inimest tegutses lokaalselt siis, kui nad võtavad ühendust oma sõpradega teisel pool planeeti. Mida me täna näeme, on hajutatud energia, mis areneb paralleelselt hajusate kommunikatsioonidega – see on kolmas tööstusrevolutsioon ja ainuke võimalus hetkeolukorrast väljapääsuks.

Kui te saaksite teha ühe globaalse muudatuse selles, kuidas me täna tegutseme, siis mis see oleks?

Üks asi, mis tuleks otsekohe ära teha, on avatud sektori vahendite ärisektori vahenditega ühtlustamine, et oleks võimalik luua uus majanduslik visioon, koherentne plaan, mis visandaks uue majandusliku energia jaotamisel põhineva infrastruktuuri.

Ettevõtmise võimalused on märkimisväärsed. Suur hulk loomist ootavaid töökohti on seotud uute hoonete ehitamise, jaamade juures vesiniku hoiustamise ning 21. sajandi võrgusüsteemide kaudu edastatava energia arendamisega. Transport on sellega seotud, kuna peamised autotootjad peavad läbirääkimisi, et leida elektritootjatega lahendused 2014. aastaks, mil me näeme esimesi elektriautoseid turgu vallutama. Ühendage pistik kodus seinakontakti ja laadige autosse energiat, mille löi teie hoone, ja te olete valmis minema. Pange i-le täpp, kasutades teiste ehitiste energiaülejääke, mis on tekkinud teie marsruudi käigus. Nutikas jaotamine, lokaalne energia tekitamine. Miljardite väikeste generaatorite summana detsentraliseeritud võrgusüsteemide kaudu edastatav energia annab võrattult rohkem energiat kui vanade elektrijaamade käitamine ja see viib meid hävinguni.

Viimaks saavad arengumaad muutuda tõelisteks võitjateks, sest päikeseenergia on neil tavaline ja 30% neist pole mingis võrgustikus, nii et pole tarvidust midagi uuesti leiutada. Nad on kõige paremas seisus, võtmaks vastu uus puhas tehnoloogia, kasutades põhja/lõuna osalust.

Kas me saame seda varsti näha?

Ma ei tea, kas me oleme piisavalt kiired. Meil on vaja inimeste teadlikkuse muutust geopoliitilisest teadlikkusest biosfääri omaks. Enamikul Euroopa aladel algas valgustusajastu siis, kui mindi keskajalt üle industrialiseerimisele. Nüüd on meil vaja uut filosoofilist põhjust. Kui kommunikatsiooni- ja energiamudelid muutuvad ajal, kui te leiaste internetist abivahendi uueks teadlikkuseks, siis on uus maailm koht, mis on vastastikkuses seoses. Me elame planeedil, mis on tihedalt asustatud tsivilisatsioonidega. Üks asi on meil kõigil ühine: biosfäär.

Me vajame hübriidset majanduslikku visiooni, mis põhineb 21. sajandi infotehnoloogiasüsteemidel. See visioon tuleb realiseerida valitsuste kohusetundega investeerida finantskapital, mis on võrdne ühiskonna kohusetundega, sotsiaalsesse kapitali. See kõik peab algama nüüd.

CHITRA NADARAJAH

Hampshire'i maavolikogu keskkonna peametnik

Chitra Nadarajah, Hampshire'i maavolikogu keskkonna peametnik, oli varem viieaastase INTERREG ruumilise planeerimise ja selle kohandamise projekti ESPACE projektijuht.

„Mõtles globaalselt, tegutses lokaalselt“: milliseid strateegilisi muutusi peavad ametivõimud edendama, et tagada piiratud loodusressurssidega maailmas säästlikum arenemisviis?

Ametivõimudel lasub vastutus ruumilise planeerimise eest nii rahvuslikul kui ka lokaalsel tasemel. Ruumiline planeerimine mängib olulist rolli, tuues kokku konkureerivad nõuded teie maa ja loodusressursside korraldamise ja kasutamise osas. Mõlemad on erinevate tegurite poolt mõjustatud, teiste seas kiire majanduslik areng, populatsiooni kasv ja viimasel ajal ka kliimamuutus. Me peame alustama täna nende muutuvate tingimustega kohanemist, et tagada meie sotsiaalsete, majanduslike ja keskkonnasüsteemide parim ettevalmistus kliimamuutuse vältimatute mõjude suhtes. Kohanemine on kõige olulisem lokaalsel tasandil ja seega peavad kohalikud ametivõimud olema valmis tegutsema ühiskondlike liidritena ja looma kliimamuutuse poliitika ja kohalikul tasandil tegevuse.

Tunnistades ruumilise planeerimise keskset rolli, tulid piiriülesed partnerid kokku, et viia pilootprojektina täide viieaastane projekt ESPACE (European Spatial Planning: Adapting to Climate Events), mida rahastas Euroopa Komisjoni Loode-Euroopa INTERREG IIIB programm, ESPACE kaasosalus ja kogukonna osakond ning kohalik omavalitsus.

ESPACE mõjutas ruumilise planeerimise mõtteviisi ja praktikat soovitustega, kuidas kliimamuutusega kohandamine võib olla liidetud ruumilise planeerimise poliitika, protsessi ja praktikaga. Projekti lõplik strateegia „Planeerimine kliimamuutuses“ esitab 14 soovitust, kuidas kliimamuutusega kohandamist

oleks võimalik liita ruumilise planeerimisega. Strateegia kolm põhiprintsiipi on alljärgnevad.

- Tehke kliimamuutusega kohandamine ruumilise planeerimise keskseks eesmärgiks!
- Kliimarisikade mõistmiseks vaadake oma plaani kestvusest kaugemale!
- Kombineerige ruumilise planeerimisega muudatuste ja riskide maandamise lähenemised!

Kui te saaksite teha ühe globaalse muudatuse selles, kuidas me täna tegutseme, siis mis see oleks?

Kuigi kohanemine on kliimamuutusele reageerimiseks ülioluline komponent, võib kliimamuutusega kohanemine osutada seoses mõju suurenemisega järjest raskemaks ja vähem jätkusuutlikumaks. Seetõttu on oluline, et kasvuhooonegaaside emissioonide vähendamine oleks keskne prioriteet. Seega, esimene määrus, mille mina teeksin, oleks poliitika toetus madala süsinikusaldusega tehnoloogia arendamisele ja populariseerimisele. Ilma valitsuse tugeva poliitikata, juhtimise, toetuse ja finantseerimiseta ei toimu üleminek madala süsinikusaldusega tehnoloogiale piisavalt kiiresti, et vähendada kliimamuutuse riske. Madala süsinikusaldusega tehnoloogiad ei ole tõenäoliselt vajaliku aja jooksul ilma valitsuse sekkumiseta äärmiselt elujõulised.

Kuidas saab käitumismuutus aidata kaasa kliimamuutusele reageerimisele?

Käitumismuutus on kliimamuutusele reageerimisel ülioluline komponent, kuid seda peab julgustama, toetama ja reguleerima. Näiteks vajab üleminek isiklikult autolt ühiskondliku transpordi kasutamisele ühiskondliku transpordi infrastruktuuri head toetust, mis oleks nii tulus kui ka efektiivne (st hea geograafilise ulatusega, erinevate transpordivahendite omavahelise hea ühendusega, vähe aegavõttest jne). Samas ei usu ma, et edasiliikumiseks vajalik piisavalt suur käitumismuutus toimuks ilma teatud julgustuse ja määruseta, nt maksusoodustused ja -trahvid, uus maksude struktuur.

ALAIN HUBERT

Rahvusvahelise Polaarfondi (International Polar Foundation, IPF) president ja Printsess Elisabethi uurimisjaama projekti Antarktika initsiaator

„Mõtles globaalselt, tegutses lokaalselt“: milliseid strateegilisi muutusi peavad ametivõimud edendama, et tagada piiratud loodusressurssidega maailmas säästlikum arenemisviis?

Esimene asi, mida ametivõimud peaksid tegema selleks, et kohalikul tasandil tegevusi ette võtta, on anda maakondadele ja linnadele rohkem võimu, vahendeid ja sõltumatust, sest need on enamiku maailma elanike elukeskkonnaks. Linnad on jätkusuutlikuse nimel võitlemises kindlasti esmasel kohal.

Arenenud maailma linnades on energiatarbimine ja -tootmine põhilised väljakutsed. Seevastu peavad arenenud maailma linnad vastu pidama kiirele urbaniseerumise kasvule, kontrollima õhusaastet, tagama hädavajaliku infrastruktuuri ja tegelema mitterahuldava kanalisatsiooniga.

Ametivõimud peavad tagama suur- ja väikelinnade võimude vahendid, saavutamaks eeloleval kümnendil täpsed eesmärgid. Arenenud maailma inimesed, kes on suures osas vastutavad globaalse soojenemise eest, peavad mõistma, et tegevuste ettevõtmine tähendab osalemist uues majanduslikus ja sotsiaalses dünaamikas. Arenenud riigid peavad tegutsema ja toetama arengumaid, ilma et neilt oodataks samade sammude kordamist.

Me ei tohi unustada, et ei ole olemas globaalset lahendust ilma drastilise muutuseta meie energiatarbimise harjumustes ja pikaajaline käitumismuutus on võimalik saavutada hariduse ja positiivsete kampaaniatega – seda kõike kohalikul tasandil alustades.

Kui teie oleksite positsioonil, kus peaksite täna vastu võtma täidesaatvaid otsuseid, siis mis oleksid esimesed õigusnormid, mille vastu võtaksite?

Kui Euroopa Liit tahab olla eeskujuks, on vaja 2030. aastaks 80% kasvuhoonegaaside emissiooni vähenemist. Euroopal on kõik võimalused tööstuses rohelise revolutsiooni läbiviimiseks – alates olemasolevatest tehnoloogiatest kuni kypse avaliku arvamuseni.

Selleks, et neid eesmärke saavutada, ei ole vaja ainult piiranguid ja kaubandust, vaid reaalseid stiimuleid ja antistiimuleid, millest ei saa mööda minna. Süsinikdioksiidi emissioonidele tuleb panna kõrgemad maksud ning samal ajal stimuleerida ja julgustada alternatiivsemaid initsiatiive, mida saab saavutada teadusgrante ja majavaldatale kaasnevate eelistega.

”Euroopal on kõik võimalused tööstuses rohelise revolutsiooni läbiviimiseks – alates olemasolevatest tehnoloogiatest kuni kypse avaliku arvamuseni.”

Samuti vajame initsiatiive, et soodustada investeringuid rohelisse ärisse. Institutsionaalsed investorid on need, kelle peame võtma muutuse saavutamisel eesmärgiks, mitte ainult firma tegevusdirektorid, kes isegi siis, kui neil on visioon ja nad tahavad tegutseda, peavad tagama ka kasu oma aktsionäridele.

2009. aasta märtsis nägime Printsess Elisabethi Antarktika uurimisjaama avamist, see on esimene n-ö nullemissiooniga uurimisjaam. Miks see oli Rahvusvahelise Polaarfondile (IPF) oluline, et teha säästva arengu valik kaugel Antarktikas?

Polaaralade uurimine on võti Maa kliimasüsteemi paremaks mõistmiseks.

Kasutades olemasolevaid rohelisi tehnoloogiaid, töötab jaam taaskasutatavatel energiaallikatel, passiivse elamu tehnoloogial, täielikul veetöötlemis- ja targal võrgusüsteemil, vähendamaks oma energiatarvitamist ja saavutada nullemissiooni eesmärk. Vastavalt Madriidi protokollile vähendame me keskkonnamõju kasutades puhtamat energiat, mis on puhtam meile ja ka planeedile.

Võttes kasutusele selle lähenemise, oleme näidanud, et ambitsioonikuse, visaduse ja meie ühiskonna teadmistega on meil võimalus vastata ja olla kliimamuutusega konstruktiivselt silmitsi. Kui nullemissiooni on võimalik saavutada Antarktika ekstreemses kliimas, peab olema seda võimalik teha ükskõik mistahes teises maailma kohas.

DR JÜRGEN KROPP

30 teadlasest koosneva North-South Group'i juhataja Potsdami Kliimamõjude Uurimisinstituudis töötab kohanemise reguleerimise ja leevendamise ning säästva arengu nimel

„Mõtle globaalselt, tegutse lokaalselt“: milliseid strateegilisi muutusi peavad ametivõimud edendama, et tagada piiratud loodusressurssidega maailmas säästlikum arenemisviis?

Otsekoheselt ja lühidalt öeldes vajame uut laadi otsuste tegemist. See peaks hõlmama strateegilist keskkonnanahindamist, mis arvestab poliitiliste otsuste ja kliimamuutuse pikaajalisi aspekte ja kindlapiiriliste numbrite asemel laiemalt mõtlemist.

Praegune otsustetegemise stiil põhineb – vähemalt näiliselt – täpsetele arvvaartustele vastavatel järeldustel. Teades looduse ja keskkonna keerukust, tuleks aru saada, et tööd tuleb teha tagasihoidlike prognoosidega.

Kliimamuutus piirab elutingimusi paljudes regioonides üle maailma. Väljakutse mõõdet võib selgitada lihtsa näitega: viimase jääaja lõpus, ligikaudu 18 000 aastat tagasi, suurenes globaalne keskmine temperatuur viimase 5000 aastaga võrreldes ligikaudu 8 °C. Nüüd võib kõige hullema stsenaariumi järgi ainult 100 aastaga tõusta temperatuur kuni 5–6 °C – see muutus on vähemalt 25 korda kiirem kui varasem suur soojenemine. Küsimus on selles, kas meie väga eripalgelised ühiskonnad, meie infrastruktuur, põllumajandus või majandussüsteemid suudavad sellise kiire muutusega toime tulla või ei suuda. Oleme kohustatud end eelolevateks sündmusteks ette valmistama.

Kui teie oleksite positsioonil, kus peaksite täna vastu võtma täidesaatvaid otsuseid, siis mis oleksid esimesed õigusnormid, mille vastu võtaksite?

Üldiselt soovitan ma otsuste vastuvõtmist ja planeerimist dünaamilisemalt korraldada. Täna on otsuste tegemine liiga staatiline, et reageerida adekvaatselt kliimaga seotud katastroofidele. Näiteks näeme me sagedasti sama riskiga aladel asulate taastamist seetõttu, et on olemas õiguslikult siduvad plaanid, mida ei saa nii lihtsalt muuta. Siin oleks vaja paradigma muutust, st kompensatoorse elementide arendamist, mis võimaldaks suure riskiga regioonidest asulate või tööstuse ümberpaigutamist ohutumatesse regioonidesse.

Kui oleksin energia eest vastutav, siis paneksin kehtima ülemineku strateegiad, mis viiksid meid jätkusuutliku tootmise suunas. Peab olema selge, et tänased emissioonid saavad tulevikus meie probleemideks.

Kui oleksin arengu küsimuste eest vastutav, siis sooviksin garanteerida, et arengumaadel oleks hea juurdepääs säästlikele tehnoloogiatele.

Kui oleksin regionaalse planeerimise eest vastutav, siis ma sooviksin infrastruktuuri, mis toetab infojagamist ja vahetamist. Huvirühmadel on seoses kliimamuutusega tihti sarnased probleemid, kuid nad ei jaga oma kogemusi ja teadmisi. See tekitab andmete leidmisel ja tõlgendamisel kulutusi, mis võiks olla märkimisväärselt väiksemad, nt kasutades veebilahendust, mis tagab lahtiseletava ja konteksti ülekantava teabe.

Mida te loodate, et seoses kliimamuutusega järgmisel kümnendil saavutatakse?

Kindlasti seda, et me oleksime võimelised vältima alla 2 °C eesmärki ja garanteerida kõigile ohutud elutingimused. See ei ole lihtne ettevõtmine, kuigi eesmärki hoiduda astumast 21. sajandi lõpus üle 2 °C temperatuuri tõusust, on aktsepteeritud ligikaudu 100 riigis. Sellele vaatamata on ajavahemik lühike, sest me peame lahendama paralleelselt mitmeid probleeme.

Rahvusvaheline teadlaste meeskond, kus on teadlasi ka meie instituudist, on äsja avaldanud uurimuse, et 2 °C eesmärgist mitte üleminemine eeldab kahte asja: me stabiliseerime emissioonid 2010. aastaks, misjärel vähendame emissioone igal aastal 2%. See tundub teostav juhul, kui Kopenhaageni konverents seda nõuab, mida ma siiralt loodan. Kui me suudame emissioonid stabiliseerida ligikaudu 2020. aastaks, on vaja alla 2 °C temperatuuri eesmärgi hoidmiseks iga-aastast vähendamist 6%, mis on rohkem kui üks Kyoto protokoll aasta kohta.

Vaadates erinevate riikide rolli, on õiglane vaadata emissioone *per capita*. USA kodanik emiteerib aastas inimese kohta ligikaudu 24 tonni CO_{2eq}, hiinlane ainult 4, eurooplane 10–12, samal ajal emiteerib vaeste arengumaade kodanik ligikaudu ainult 0,1 tonni CO_{2eq}. Selleks, et püsida teel 2 °C eesmärgini, tuleb 2050. aastaks saavutada 2 tonni CO_{2eq} emissiooni inimese kohta. Arvud näitavad, kus on vaja midagi ette võtta.

Ma loodan, et valitsused võtavad nendes küsimustes vastutuse endale ja meid saadab käesoleval aastal Kopenhaagenis edu. See on vajalik, inimkonnal ei ole teisi alternatiive.

” Ma loodan, et valitsused võtavad nendes küsimustes vastutuse endale ja meid saadab käesoleval aastal Kopenhaagenis edu. See on vajalik, inimkonnal ei ole teisi alternatiive. ”

GÜSSING – KOHT, KUS ROHELINE UNELM END ÄRA TASUS

15 aastaga on Austria kaguosas asuv linn Güssing muutunud allakäinud majandusega linnast edukaks tulevikku vaatavaks ja taastuenergiat kasutavaks linnaks. Linn on muutunud soojuse ja elektri osas sõltumatuks ja teenib tulu energia ülejäägi müügist. 2005. aastal ulatus tulu €13 miljonini. Esirinnas olev tehnoloogia ja kohalike võimude, eriti linnapea Peter Vadaszi pühendumine, on toonud kaasa muutuse ja teinud Güssingi üle maailma tuntuks.

Taastuvaenergia programmid Güssingis

Kestus: 2000–2006

- €15,8 miljonit ERDFilt
- €20,9 miljonit osalevatelt organisatsioonidelt/ametivõimudelt
- €5,1 miljonit rahvuslikelt fondidelt

Biomassienergia register (*The Biomass Energy Register, BEn*) Euroopa regioonide säästvaks lokaalseks arenguks aitab kohalikel omavalitsustel nende energiatarvidus säästvalt planeerida, tuginedes kohapeal kasutatavatele biomassi ressurssidele. See projekt on esmalt kasutusel neljas mudelregioonis: Ühendkuningriigis, Poolas, Saksamaal ja Itaalias.

„Tee see teoks!“ initsiatiiv toetab integreeritud bioenergia võrgustike arenemist üle Euroopa. Põhifookus on suunatud bioenergia kogu potentsiaali kasutamisele.

Lisaks praktilisele edu näitele, kindlustab Güssingi staatus nüüd EEE-le nõuandja rolli paljudes erinevates võrgustikes ja rahvusvahelistes projektides. Esitame siinkohal neli väljapaistvat näidet.

Peale taastuvenergiast tuleneva majandusliku tugevuse on see piirkond nautimas ökoturismist tekkivaid privileege.

Läbimurde lokaalne jäädvustamine

Kuidas see toimus?

Güssingis jälgiti hoolikalt oma loodusressursse, linna taastuvenergia programmil põhinevaid suuri puiduvarusid ning põllumajanduse toodangut. Linn võttis teadus- ja arendustöö osas initsiatiivi enda kätte, luues 1996. aastal Euroopa Taastuvenergia keskuse (*European Centre for Renewable Energy, EEE*). EEE-l on nüüd selle valdkonna tippkeskusena ülemaailmne tuntus. See koordineerib Güssingi regioonis kõiki energiaga seotud tegevusi ja korraldab taastuvenergia teemadel loenguid ning koolitusi, samuti tutvumisreise Eco Energy Land nime kandvas kümnes ümberkaudes maakonnas.

Güssing on detsentraliseeritud biomassi elektri jaama võrgustiku mudel, mille vahel toimub elektri ja soojuse tootmine linnale ja kommunaalehitistele.

Täielik sõltuvus kohalikest küttematerjalist tagab kohalikele tootjatele suure lisaväärtuse, samas ka säästliku metsamajanduse. Kokkuvõttes on Güssingi jaama võrgustikul 24 megavatine soojusvõimsus ja 4 megavatine elektrienergia tootmisvõimsus, andes aastas sel moel ligikaudu 50 000 MWh soojus- ja ligikaudu 30 000 MWh elektrienergiat aastas.

Güssingi mudelit on võimalik rakendada ka teistes riikides ja maailma teistes osades. See on kohalike ressursside kombinatsioon säästva ja innovaatilise tehnoloogiaga. EEE direktor Reinhard Koch tutvustas hiljuti seda mudelit Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni kohumisel Viinis ning selle vastu on huvi tundunud isegi Sri Lanka valitsus.

Viimase 15 aasta edulugu on olnud teistele Austria piirkondadele inspiratsiooniks. Ambitsioonikaks eesmärgiks on saavutada ümbritsevas regioonis, mis on koduks 28 000 elanikule, 2010. aastaks süsinikneutraalsus ja CO₂ emissioonide 85% vähenemine, kasutades tosinat biomassil töötavat soojuselektrijaama.

Güssingi mudel on dünaamiline protsess, kus on oskusteabe ja efektiivsuse saavutamiseks alati uued eesmärgid. Järgmiseks väljakutseks linnale on arendada uusi põllumajanduskütuseid, mis ei konkureeri toiduainete tootmisega.

RENEWED projekti sisu on bioenergia piirkondade Euroopa võrgustiku loomine. Teostatavuse uuringud ja arendamisprojektid kaasavad kohalikke kogukondi ja tõstavad teadlikkust selle potentsiaalset kõikidel administratiivsetel tasanditel.

Coach Bioenergie, mis on INTERREG IVB programmi osa, on 2009. aasta jaanuaris käivitatud uus projekt, mis edendab Kesk-Euroopas biomassi säästvat kasutamist.

MISSIOONIGA SAAR LA RÉUNION

Prantsuse saart Réunioni peetakse siiani troopiliseks paradiisiks – ohustatud paradiisiks. Globaalse soojenemise mõju on siin ilmekalt tunda, kuid saare elanikud võtavad väljakutse julgelt vastu. Allaandmisest või enesega rahulolust on asi kaugel, elanikud lähevad suure hooga edasi, pühendudes taastuenergia kasutamisele.

Panorama külastab Réunioni ja uurib, kui jõukohane on saare eesmärk saavutada 2025. aastaks energiasõltumatus, ning uurib ka väidet, et saar on fotoelektrilise energia maailmaliider. Sellele pretendeeritakse ühe mehe nägemuse põhjal.

Regionaalne rahastamine toetab unistusi ja loob tööstuse

Alain Orriols on saarel elanud 21 aastat ja löi kohe pärast saabumist enda elektrifirma. Kui saare elanikkond ja äri sektor kasvasid, kasvas ka Orriolsi äritegevus ja ei kulunudki palju aega, kui ta firmat laiendas ja uusi töötajaid juurde palkas, et täita lepingute kasvavat mahtu. Kuigi pensionile minek oli ees, leidis Orriols endale uue kire: taastuenergiaallikad. Ta müüs oma äri maha ja investeeris kõik oma raha innovaatilisse projekti. „Fotoelementilahendus tundus hea idee, meil oli katusel vaba pinda, päikesepaistet ja samuti oli vajadus energia järgi. Ma mõtlesin, et võiks need asjad kokku panna,“ ütleb Orriols.

Nii ta koputaski tööstusettevõtete ustele sooviga nende katusepinda kasutada. Kohest entusiasmi just ei tekkinud, kuid Orriols oli visa ja see oligi üks osa ettevõtmisest – muuta situatsiooni ja panna midagi uut toimima. Kui suurte katusepindadega ei läinud asi edukalt, otsustas ta pühenduda sellele, mida ta oma kätega teha saab ja peagi kasutasid sõbrad, perekond ja erinevad laohooned Orriolsi saadetud fotoelementide paneele, mille paigaldas Orriols koos oma väikese meeskonnaga. Investeerides kogu oma vara uude kirge, ei andnud ta siiski järele ka siis, kui saabusid äärmiselt keerulised ajad. Ta viis oma idee kõrgemale tasandile ja tutvustas seda La Réunioni regiooni presidendile Paul Vergesele.

Kaks päeva hiljem oli Orriolsil rahastus olemas ja aasta hiljem oli tal osalus Prantsuse rahvusvahelises firmas SIDEC, kellega ta võitis

2009. aasta RegioStarsi innovatsiooni auhinna, olles sellel ajal Prantsusmaa territooriumil suurima fotoelementipaneelide kontsentratsiooniga piirkonnaks. 999 kWh energiat tootvad paneelid kogupindalaga 13 000 m² varustavad saarel 750 majapidamist.

Puhtam energia palkab inimesi

Alates 2000. aastast on see sektor saarel tööd andnud üle 600 inimesele. Nii nagu Philippe Berne, regionaalnõukogu asepresident, mainib, ei pruugi see väga suure numbrina näida, kuid Prantsusmaa suuruse pindalaga arvestades teeks see kokku 50 000 töökohta. „See on loominguine moodus inimeste palkamiseks,“ lisab ta.

Berne ei ole nõus mõttega, et taastuenergia on kallim energia kui kõik muu. „Te peate mõtlema laiemalt: töökohtadele, mida see valdkond pakub; majanduskasvule, millega tuleb samuti arvestada. Tuleb teha globaalne analüüs. See ei ole ühele kuivale raamatupidamisreale pilgu peale viskamine.“ Ta usub, et saar näeb, kuhu see peab välja jõudma. „Esmapiilgul võib see tunduda kallim, kuid see on tulevik,“ ütleb Berne.

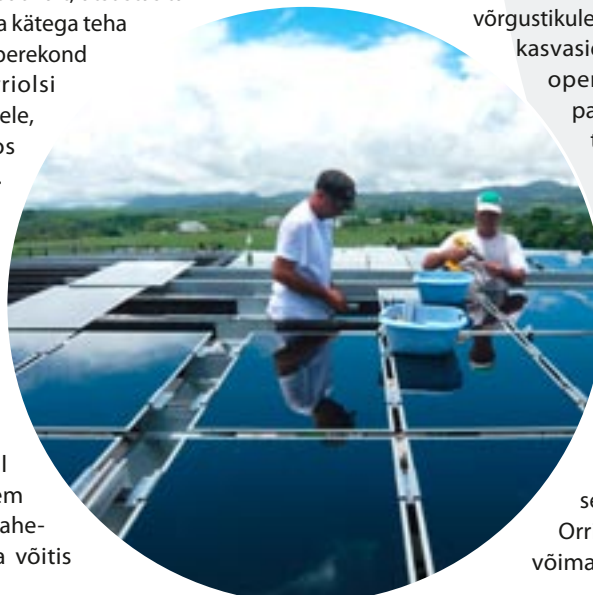
Väljakutsed: topograafia, kliima ja infrastruktuur

Energiasõltumatuse soov toob Réunionile ka omad teatud väljakutsed. Kuristikud, erinevad mäed ja muu maastik teeb elektrikogumisvõrgustiku keeruliseks. Esimesed seadmed, mis paigaldati 80ndatel ja 90ndatel, olid suhteliselt tagasihoidlikud ja teenisid eraldiasuvaid perekondi. Saar on ka keeristormide alas, nii et kogu katustel olev seadmestik peab vastu pidama ekstreemsele ilmale ja tuultele, mille kiirus võib ulatuda kuni 280 km/h, ning olema täielikult kindlustatud.

90ndatel said operaatorid ja tehnilised partnerid end tehnoloogiaga kurssi viia. Samuti olid nad rohkem motiveeritud, sest üha suurenev arv tehaseid ja uus tööstus pani võrgustikule suurema koormuse ning kütuse hinnad kasvasid. Sel hetkel tunnustas saar kohalike operaatorite potentsiaali ja seadmete paigaldajaid, kes olid fotoelementidega töötanud juba ühe aastakümne.

Samuti pidid nad töötama selle nimel, et rakendada toodetud elektrienergiat. Prantsusmaa elektritootja EDF ei olnud valmis lokaalselt fotoelektrilist energiat võrgustikult vastu võtma, ostuhinnad ei olnud hästi määratletud ja tehnoloogia kulukus oli märkimisväärne.

„Võin ausalt öelda, et ilma maksusoodustuse ja Euroopa toetuseta ei oleks see projekt kunagi käima läinud,“ räägib Orriols. „Maksumeedmed ja ERDFi fondid võimaldasid meil vähendada seadistamise

hinda ja hakata kasumit teenima." Igal aastal on võimalik näha uute seadmete paigaldamist ja nüüd tuleb 10 kuni 15 megavatti fotoelementidest. Suhteliselt lühikese aja jooksul on kogu kasutusvalmis ala kasutusele võetud ja nüüd on väljakutseks leida uusi kohti, kuhu fotoelemente paigaldada saaks.

Aga miks just La Réunion?

Saarel on parim võimalik motivatsioon: oma enda haavatavuse mõistmine, olles vastamisi globaalse soojenemisega. On asju, millega eksperdid nõustuvad: ekstreemsed ilmastikumust-rid tähendavad rohkem keeristorme, millest paljud saavad olema suuremate kahjustustega kui seninähtud. „Me peame arvestama vee defitsiidi ja üleujutustega,“ selgitab Philippe Berne, regionaalnõukogu asepresident.

Mere temperatuuri ja veetaseme tõus on samuti halvad uudised. Ei ole vaja mitmekraadilist temperatuuri tõusu, et põhjustada korallide pleekimist ning nende nõrgemaks muutumist. „Meie korallrahud peavad olema heas seisukorras,“ jätkab Berne. Põhjus ei ole vaid bioloogilise mitmekesisuse toetamises, vaid selles, et iga korallirahu taga asub rand ja iga ranna taga asub küla. „Et korallirahu oleks nii heas seisundis kui võimalik, peame me majandama veesüsteemi, sealjuures nii üleujutusi kui ka heitvett,“ sõnab Berne.

Ka põllumajandus saab temperatuuri tõusu tõttu kannatada ja hetkel toimuvad katsetused suhkruistandustele osaks langeva kogumõju hindamiseks.

Ja lõpuks tuleb arvestada ka haigustega. 2005/2006 Chikungunya haiguspuhangu ajal (haigus, mis põhjustab äärmuslikku liigesevalu, mis võib olla surmaga lõppev) anti teada 1722 haigusjuhust. Matemaatiline modelleerimine näitab, et nakatuda võis 110 000 inimest. Berne soovib teada, kas need on esimesteks märkideks kliimamuutusest saarel – haigused esinevad uutal aladel ning on sagedasemad, kõige hullem on aga oodatav suurem sademete hulk, mis soosib selliseid haiguste edasikandjaid nagu moskiito *Aedes aegypti*, mis on Chikungunya haiguse edasikandja.

Analüüs näitab, et 48% Réunionis tekkinud kasvuhoonegaasidest on tulnud traditsioonilise elektritootmise tõttu. Saareelanikud näevad selget seost kasvuhoonegaaside emissiooni ja probleemide vahel, millega nad peavad tegelema järgnevate kümnendite jooksul.

15% toetust ja 30% maksusoodustust muutis projekti tasuvaks

ERDFi toetus projektile oli €750 000

Kogu eelarve: €5,5 miljonit

Berne arvab, et teised faktorid juhivad ettevõtlikku ja innovaatilist vaimust, millele käesolev taastuvenergia õitseng aluseks on. „Me oleme väga õnnelikud. Me saame kasutada Euroopa toetust, millest meie naabersaared osa ei saa,“ ütleb ta. Üheks tulemuseks on hariduse, koolituste ja uurimistöde tase. 11 000 üliõpilast käivad ülikoolis ja saarel viibivad paljud Prantsuse teadusorganisatsioonid.

Teine faktor on tolerantne multikultuurne miljö, kus kõik rassid ja religioonid segunevad ning tunnevad end vabalt ja mugavalt. „Me oleme silmapaistvad,“ räägib Berne, „meil on ühtekuuluvustunne inimestega, kes on tolerantset ja elame religioonide pluralismis, mis on väga oluline. Siin on tugev ühtsustunne.“

Lõpuks, saareelanikud on uhked oma pärandi üle. Luuakse mere tagavarasid ja parke ning ollakse teadlikud saare algsete liikide olulisusest, millest mõned esinevad ainult siin.

Kõik need faktorid teevad Réunioni saarel taastuvenergia allikate kasutamise astmelise tõusu üsna loogiliseks. Saareelanikud soovivad siiski minna veel kaugemale ja muutuda 15 aasta pärast fossiilsetest kütustest sõltumatuks.

Kuhu edasi?

SITAR on firma, millel on palju katusepinda, kokku 13 000 m², mis on renditud Orriolsile. Võrgustikuga ühendatult on elektrijaam kasutatav 20 aastat. Paljud firmad on tulnud sellele

õitsevale turule kümnete tuhandete paneelidega, mis paigutatakse mere äärde.

Joël Dumont, majandus-, rahandus- ja tööstusministeeriumi tööstusliku arengu osakonna juht, on elanud saarel üheksa aastat ja ta on märganud uusi kohti. „Me ei ole kõiki kohti kasutanud,“ selgitab ta.

Hetkel on enamik paneelidest tööstus-, äri- ja munitsipaalhoonete katustel. Mõned, oma elu ära elanud paneelid, paigutatakse prügimägedele. Täisladustatud prügimäed on liiga ebastabiilsed, et üle kolmekümne aasta midagi ehitada, kuid nad tagavad fotoelektrilistele paneelidele vajaliku pinna. Vanade prügilate kasutamine väldib põllumajandusmaa või ehituseks määratud alade kasutamist.

Homme võivad päikesepaneelid olla lennujaamades, parkimisplatsidel ja juurviljapõldudel, olles ka põllumajandusega tihedalt seotud. Paneele saab asetada kasutatavale maapinnale ja neid saab kasutada topelt tõhusalt varjutekijatena või kattematerjalina.

Dumont märgib ära probleemi, mis vaevab päikese- ja tuuleenergia kasutamise populariseerijaid: energia salvestamine. „Taastuvenergia tootmisel on piirid, sest rääkides päikeseenergiast või tuulegeneraatoritest, toodavad need energiat ainult siis, kui on päikest või tuult. See on probleem, millega me peame tegelema.“

Seega püüeldakse selle poole, et toota energiat ka siis, kui primaarsed energiaallikad ei ole kasutatavad. Üheks intrigeerivaks ideeks, mille Dumont esitab, on kasutada liigset energiat vee pumpamiseks teatud kõrgusel asuvasse mahutisse. Mõned tunnid hommikul ja õhtul, mil on vaja energiat tarbida, kuid päikest pole, võib vesi mahutist alla voolates käitada turbiini. See oleks hea päikese- ja hüdroenergia kombinatsioon.

La Réunion, teenäitaja regionaalfondi rahastuse toel

Saar on täiuslik elus laboratoorium. „Me oleme väike mikromaailm, mis võib kujutada laborit, milles saab tulemusi analüüsida suhteliselt lihtsalt,“ selgitab Dumont. Saare väike mastaap teeb sellest täiusliku pilootprojekti. Toimivaid rakendusi saab seejärel korrata teistes kohtades, millel on saarega sarnased tunnused. Nii nagu Dumont ütleb, on saarel oluline tähtsus oskusteabe eksportimisel. La Réunion on juba tegemas tihedat koostööd nii Islandi kui ka Havaiga. Dumontile on selge, mis siht saarel on: „Me soovime olla planeedile heaks eeskujuks.“

PÄIKESEPANEELIDE SELGITUS

Monokristallist päikesepaneelid

Esimesed ja kõige sagedamini kasutatavat tüüpi päikesepaneelid on monokristallist päikesepaneelid. Kuna neid toodeti esimestena, on nad päikeseelementide turul juba pikka aega domineerinud. Need on tavaliselt sinised sillerdavad paneelid ümmarguste elementidega, mis on pakitud ühtemoodi ritta ja on nähtavad kõigist suundadest. Monokristallist päikesepaneelid on tootmisel üsna kallid, sest nende valmistamisel on vaja üksikut silikoonkristallide kihti, mille saamine on väga keeruline protsess. See tekitab tarbijatele kõrge hinna. Nende fotoelektriliste paneelide eelis on, et nad võtavad kõige vähem ruumi ja on seega heaks lahenduseks inimestele, kel ei ole palju ruumi. Kuigi elemendid on väga kergesti purunevad, on nad turvaliselt jäiga raami sisse paigutatud ja võivad pidada vastu kuni 25 aastat.

Polükristallist päikesepaneelid

Teine toodetavate päikesepaneelide tüüp on polükristallist päikesepaneelid. Tuntud ka nime all polükristallist päikese moodulid. Neid toodetakse paljude silikoonkristallide suurest plokist. See annab mosaiigi moodi või kildudeks purunenud klaasi väljanägemise. Kuna nad ei ole valmistatud ühest silikoonkihist, on nad vähem efektiivsed, kuid odavamad kui monokristallist päikesepaneelid.

Amorfseid päikesepaneelid

Paremini tuntud kui õhukese kilega fotoelemendid. See on kõige hilisem tüüp, väga õhukesed ja painduvad, andes kerge kaalu ja tehes need lihtsalt käsitletavaks. Esmalt valmistati amorfseid päikesepaneelid õhukese silikoonmaterjali kinnitamisega klaasi või roostevaba terase külge, mis need väga jäigaks tegi. Selleks et teha need painduvaks ja vastupidavaks, on silikoon kinnitatud nüüd painduvale laminaatmaterjalile. See on lisaväärtus, sest painduvaid paneelid saab kinnitada peaaegu igale pinnale. Tõepoolest, õhukese kilega päikesepaneel on väga mitmekülgsest kasutatav ja esteetiliselt meeldiv, nii et sellega võib täielikult asendada traditsioonilised katusekivid või terasprofiilist katuse. Teine eelis on see, et need paneelid on tootjatele ja tarbijatele kõige odavamad, sest vajavad kõige vähem silikooni ja nende tootmine on kõige lihtsam. Seetõttu on nende tootmine ka energeetiliselt kõige odavam. Kuna aga paneelid on väga õhukesed, on amorfseid päikesepaneelid päikesekiirte muundamisel elektrienergiaks üle 40% vähem efektiivsed kui mono- või multikristallist paneelid.

ERDFI MUUTUSED – ENERGIJALASTE INVESTEERINGUTE SUUNAMINE EHTISTESSE

Taskukohane, kättesaadav ja usaldatav energia on kohesioonipoliitika eesmärkide saavutamiseks ülioluline. Energiatõhususe suurendamine ja taastuvenergia kasutamine annab ühiskondliku, majandusliku ja keskkonnavalase kasu ning peaks olema integreeritud kõigisse regionaalarengu strateegiasse.

Kohesioonipoliitika fondide kasutamisega saavad regioonid toetada erinevaid tegevusi, kaasa arvatud taastuvenergia tootmine ja levik, uurimis- ja arendustegevus, nõustamisteenused ja energiatoetus ühiskondlikes, äri- ja tööstushoonetes. Kuni viimase ajani oli poliitika aga elamusektorisse sekkumisel piiratud.

Hiljuti vastu võetud taastamise meetme osana on kohesioonipoliitika põhilist rahastamismehhanismi Euroopa Regionaalarengu Fondi (ERDF) muudetud, et võimaldada elamusektoris taastuvenergiale suuremat toetust. Kõik liikmesriigid saavad nüüd investeerida kuni 4% kogu riiklikest ERDFi rahaeraldustest elamusektori energiatoetusesse ja taastuvenergiasse. Riigiorganid peavad määrama sobivad elamusektori kehtivad kategooriad sellisel viisil, mis toetaks sotsiaalset kohesiooni.

Täna on kohesioonipoliitika väljakutseks liikmesriikide ja regioonide julgustamine, et praktikas rakendades saaks töökohtade loomise ja energiasäästmise võimalust täielikult kasutada.

Regioone julgustatakse avastama erinevaid võimalusi, et suurendada olemasolevaid ressursse ja kasutada maksimaalselt kohesioonipoliitika fondide mõjutusvahendeid.

Millist abi antakse regioonidele energiatoetus ja taastuvenergia ühiskondliku kava struktureerimise ja rakendamise käigus?

Regioonid saavad kasutada ühiskondlike kavade loomiseks oma tehnilise abi eelarvet. Regioonid peaksid leidma nii finantsabi kui ka tehniliste nõuete mehhanisme, mis tagavad, et kavadega saavutatakse konkreetne energia säästmine.

Paljudes liikmesriikides on olemas energiaagentuurid ja nõustamiskeskused, mis saavad regioonidele vastavate kavade planeerimisel toetada.

Edutoovad faktorid ERDFi toetatud skeemis ehitistes taastuvenergia kasutamise kohta.

- Tagage eelarve tehnilise abi saamiseks.** Selleks et panna kokku töhus pakett teadlikkuse tõstmiseks, koolitusteks, energianõuunike ja meetmete kasutamiseks, võib olla vajalik nõuete koondamine.
- Sobitage plaanid** ja määratlege nõuetele vastaval ehitisel eesmärgiks võetavad kategooriad. Kaasake kohalik omavalitsusüksus, turul tegutsevad firmad ja tööstus, et olla vastavuses erinevate sihtrühmade seisundi ja vajadusega.
- Leidke võimalus uute rahastamissüsteemide väljatöötamiseks:** avastage laenude ja grantide kombinatsioon, et suurendada olemasolevate ressursside mahte ja kasutada maksimaalselt kohesioonipoliitika fondide mõjutusvahendeid.
- Tagage energia säästmine:** integreerige energia säästmiseks ja jälgimiseks sertifikaadid ja tasud kooskõlas Ehitiste energiatoetusdirektiiviga (EPBD).
- Kasutage avatud sektori ja erasektori sünergiaid.** Leidke võimalus kaasata erinevaid institutsioone ja partnerlus kodanikuühiskonna gruppidega, kaasa arvatud energiasuurefirmad ja finantsettevõtted.
- Aidake kaasa täiendava toetuse andmisele taastuvenergia kasutamiseks,** et vastata ülejäänud energiavajadusele.

KOHESIOONIPOLIITIKA SÄÄSTVA ENERGIA TOETAMINE: 2007–2013

Tuuleenergia	€788 miljonit
Päikeseenergia	€1,1 miljardit
Biomassienergia	€1,8 miljardit
Hüdro-, geotermiline ja muu energia	€1,1 miljardit
Energiatõhusus, koostöö, energiamajandus	€4,2 miljardit
Kokku	€8,9 miljardit

See ei näita muudetud ERDFi määruse mõju, mis tõenäoliselt suurendab elamusektori sekkumisi.

ELi poliitika ehitiste energiatoetuseks

Ehitiste energiatoetusdirektiivi ümberkujundamine on hetkel arutluses. Selle ulatust laiendati, et tagada, et kõik suuri ümberehitusi läbivad hooned vastaksid teatud energiatoetus tasemele. Energiatoetusdirektiiv muutub ka majadele tõeliseks energiamärgiseks, sealhulgas kõikides majade müügi- või rendikuulutustes.

Miks on ehitussektoris oluline aidata kaasa energiatoetusele ja taastuvenergiale?

Ehitussektor on vastutav ligikaudu 40% ELi lõpliku energiatarbimise eest ja 36% ELi CO₂ emissioonide eest, mis koos elamutega moodustab kokku 2/3.

Ehitussektoris saab taastuvenergia stimuleerida investeringuid ja uuendusi, parandades seeläbi konkurentsivõimet ja luues töökohti. Kohesioonipoliitika sekkumiste suuremad võimalused ehitussektoris võimaldavad teha tehinguid, millest võivad kõik, eriti praeguse majanduskriisi ajal.

Investeeringud on suured ja fondid piiratud. Kuidas saab kohesioonipoliitikat kasutada maksimaalse mõju saavutamiseks?

Mitmete ühiskondlike kavade kaudu saab saavutada energiasäästlikkust ja populariseerida taastuvenergiat. Toetust on võimalik saada mitmel kujul (nt laenud, grantid, garantiid, fiskaalpoliitika meetmed, omakapital jne).

ÜHESKOOS KLIMAMUUTUSEGA TEGELEDES

Kui komisjon keskendub poliitikatele, mis on mõeldud tulevaste emissioonide vähendamiseks, ja arendab programme, mis tegelevad eelnevalt emiteeritud saaste tagajärgedega, täiendavad komisjoni tööd suur hulk organisatsioone ja ettevõtteid. Nende kõigi ühiseks eesmärgiks on teha meie keskkonna seisund paremaks kui kunagi varem.

Ettevalmistused Kopenhaageni kohtumiseks – Euroopa Komisjoni vaatenurk

Kliimamuutus on tohutu probleem, millega on seotud enamik komisjoni peadirektoraate. Nad tegelevad globaalse soojenemise mõjudega nii nagu see täna ilmneb; teevad tööd, et aidata liikmesriikidel kohaneda tulevikuga ja vähendada emissioone juba nüüd.

Panorama rääkis keskkonna peadirektoraadiga, et teada saada, mis on prioriteetideks käesoleval kriitilisel ajal, mis on meid viinud ÜRO kliimamuutuse konverentsi (COP15) korraldamiseni, mis toimub käesoleva aasta detsembris Kopenhaagenis.

Kopenhaageni konverents on eriti tähtis sellepärast, et seal pannakse kirja reeglid kliimamuutusega tegelemiseks, sest Kyoto protokoll kehtivus lõpeb 2012. aastal. Protokoll kohustab ainult tööstusmaid 2012. aastaks oma emissioone vähendama ja ligikaudu ainult 5,2% alla 1990. aastate taseme. See vähendamine ei ole piisav selleks, et oleks võimalik säilitada 2 °C temperatuuri piiri, nii et vajame uut rahvusvahelist lepingut suurmate globaalsete emissioonide vähendamiseks perioodiks, mis lõpeb pärast Kyoto eesmärkide lõppemist 2012. aastal.

ELi konkreetne ja seaduslikult siduv kohustus emissioonide vähendamiseks on teinud ELi maailma valitsuste liidriks. 2007. aasta Euroopa Liidu tippkohtumisel nägime liikmesriikide üksmeelset nõustumist olla ühepoolset seotud seadusega vähendada võrreldes 1990. aastaga 2020. aastaks emissioone 20%, ja tahet viia see kuni 30%ni, juhul kui ka teised riigid sellega nõus on.

EL on teinud selged ettepanekud, jõudmaks emissioonide stabiliseerimisel ja seejärel vähendamisel globaalsele kokkuleppele. Kolmeks tähtsamaks prioriteediks on:

- arengumaade loodud eesmärgid ja vastavad tegevused, mis arengumaades ette võetakse;
- arengumaade tegevuste finantseerimine (nii kasvuhoonegaaside emissioonide vähendamiseks kui ka kliimamuutusega kohanemiseks);

- efektiivse globaalse süsinikuemissioonituru loomine.

Euroopa Liidu 27 liikmesriigis on toimunud võrreldes 1990. aastaga kasvuhoonegaaside emissiooni vähenemine 9,3%.

Euroopa Komisjonile on üheks otsustavaks faktoriks see, kuidas finantseerida nende arengumaade jaoks toetust, kelle olulist panust näha loodetakse. Nad peaksid hakkama oma emissioonide kasvukiirust aeglustama niipea kui võimalik, samuti vähendama oma emissioone ajavahemikus alates 2020–2025 ja sealt edasi. Arengumaad annavad 2020. aastaks kokku 50% globaalsest emissioonist.

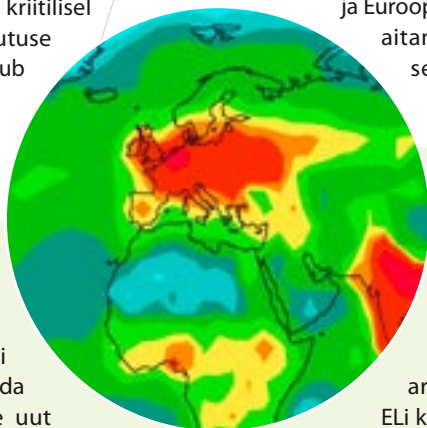
Arengumaadel on olemas paljud erinevate poliitika võimalused, kus kasu ületab kulutusi, näiteks suurendades energiaefektiivsust, soosides taastuvenergiat, parandades kohaliku õhu kvaliteeti või kogudes maapinnast metaani odava energiaallikana. Sellist poliitikat saab tugevdada, jagades häid praktikaid poliitika loomisel ja planeerimisel ning tehnoloogilises koostöös. EL jätkab ja suurendab oma koostööpingutusi selles osas.

Vajadus leida võimalus arengumaade aitamiseks, et teha olulised muutused nende majanduste toetamiseks, on selge ja Euroopa Komisjon loodab laual näha olulist paketti, aitamaks kõige vaesemaid riike. Nad näevad selget vajadust kehtestada emissioonide vähendamise finantseerimise skeem ja see, kui palju raha läheb järgmisel kolmel aastal, et sellega alustada, ning seejärel teada saada, kui palju on vaja veel järgnevatel aastatel. Summade üle saab otsustada ainult siis, kui on teada, milliseid poliitikaid rakendatakse.

Teaduslikud uuringud ja arengutegevus on samuti olulised komponendid, aitamaks arenenud ja arengumaadel koostööd teha. ELi kliima-, energia- ja transpordialase uurimistöö eelarve suureneb oodatavalt jälle pärast 2013. aastat, nii nagu see on toimunud Euroopa Ühenduse seitsmenda teadusuuringute raamprogrammiga.

Kui küsida, kas nad on optimistlikud, rõhutab komisjon, et kui meil on võimalus hoida keskmine temperatuuri tõus alla 2 °C, siis peavad kasvuhoonegaaside emissioonid saama enne 2020. aastat tippväärtuse ja vähenema 2050. aastaks 1990. aastate tasemega võrreldes 50%. Ilma tegevusteta on globaalne keskmine temperatuuri tõus käesoleval sajandil 4 °C, mida komisjoni kinnitusel ei tohi lihtsalt lasta juhtuda.

Seda, kas see juhtub või ei juhtu, otsustatakse käesoleva aasta detsembris.

Usaldusväärsetel andmetel põhinevad otsused

Kui riskid on nii suured, peavad läbirääkimised põhinema ühtsetel ja usaldusväärsetel andmetel, ja see on koht, kus astub tegevusse Euroopa Komisjoni Teadusuuringute Ühiskeskus (Joint Research Centre, JCR). Keskus on mitmes Euroopa linnas, muuhulgas Ispras (Itaalia) ja Seville (Hispaania), kuid peakorter asub Brüsselis. Keskus sai alguse varastel tuumateadustööde päevil, kuid 1960ndatel selle tegevus laienes ja katab suure teemade ulatuse, kaasa arvatud keskkond ja majandus.

Selline taust tähendab seda, et JRSi kliimamuutuse üksus on loodud arendama ja analüüsima kõige uuemaid arvutimudeleid ja looma vastavaid kliimamuutuste stsenaariumeid. Nende loodud andmeid kasutab teiste seas ÜRO, samuti erinevad komisjoni peadirektoraadid. Üksusest rääkides selgitas dr Frank Dentener keskuse rolli järgmiselt: „Me soovime, et kõigil olulistel poliitikate loojatel ja läbirääkijatel oleks liigpääs ühesugustele andmetele. Me analüüsime kliimamuutuse tulemusi alates USAst kuni Jaapani ja Hiinani, et veenduda andmete võrreldavuses.“

Ettevalmistumisel Kopenhaageni kohtumisele on mitmed JRC instituudid teinud kõvasti tööd, et luua stsenaariumeid energia kasutamise ja põllumajanduse osas – kui nimetada vaid kahte. Nende loodavad prognoosid näitavad, mida peaks tegema, et saavutada emissioonide eesmärgid, millised on teatud ettepanekute parimad ja halvimald aspektid ja kuidas jagada seda koormust eri riikide ja maailma eri regioonide vahel.

Kasutatavad töövahendid: satelliidipildid, arvutimudelid ja kvantitatiivne andmete analüüs. Tulemus: kui maailma liidrid kohtuvad Kopenhaagenis, põhinevad nende diskussioonid suure osas sõltumatul, transparentsel ja võrreldavatel andmetel, nagu see, mida pakub JRC kliimamuutuse üksus. Mistahes lünkasid või erinevusi on lihtsam tuvastada.

Ranna tuuleenergia, muutus suhtumises merre

Kui poliitikategijad otsustavad meie planeedi tuleviku üle, on üks regionaalse rahastusega projekt tegemas kõike võimalikku, et tekitada muudatus juba praegu.

Projekt POWER cluster keskendub mõningatele põhilistele väljakutsetele, mis on seotud ranna tuuleenergia arendamisega Põhjamere regioonis: ühiskondlik aktsepteerimine, äriettevõtete koostöö ja oskuste arendamine. Et kliimamuutus on saanud tuntuks kui probleem, mis tuleb kontrolli alla saada, on see

projekt püüdnud nafta- ja gaasitööstuse suhtumise muutumist taastuva energia poole, eeskätt ranna tuuleenergia poole.

Selle suhtluse ja koostöö jätkuks toob projekt sektori esindajad konverentsidele ja messidele kokku. Samuti loodetakse saada rahastust Põhjamere regioonis nafta- ja gaasitööstuse kogemuste uuringule, vaadates lähemalt nafta- ja gaasitööstustusi Ühendkuningriigis, Norras ja Taanis ning võttes arvesse kogetud õppetunde ning kontseptsioone, mis saaks üle viia ranna tuuleenergia tööstusesse partnerregioonides Taanis, Saksamaal, Norras ja Ühendkuningriigis.

Pikaajalised saavutused ja poliitika kujundamine

Projekt on andnud positiivseid tulemusi kõigis kaasatud riikides ja neid kogemusi kasutatakse tõenäoliselt rahvuslikus ja rahvusvahelises otsusetegemises. Ühendkuningriigi valitsuse konsultatsioon energia Valge paberi jaoks kasutas projekti kogemusi, samuti tegi seda ka Saksamaa Erneuerbare-Energien-Gesetz (Taastuva energiaallika akt).

Projekt POWER cluster on teinud Balti riikides ka lähedat koostööd projektiga BALTCOAST, uurides, mis on merekasutusel ja ruumilisel planeerimisel muutumas kesksed probleemideks. Projekt tegi koostööd ranna veealade rahvusvahelise koordineeritud kasutamise võrgustikuga, kontseptsiooniga, mille taga on riikidevaheline ruumiline register ja kasutamise strateegia.

Kestus	01.07.2008–30.06.2011
Kogu aktsepteeritav eelarve	€5 miljonit
ERDFi uurimistoetus	€2,3 miljonit

Euroopa Komisjoni lingid

Regionaalpoliitika peadirektoraadi kodulehekülj
http://ec.europa.eu/regional_policy/index_en.htm

Strateegiline energiatehnoloogia plaan
http://ec.europa.eu/energy/technology/set_plan/set_plan_en.htm

Euroopa rohelised pealinnad
http://ec.europa.eu/environment/europeangreencapital/index_en.htm

ERDFi õigusnormid pärast energiatõhususe muutmist
<http://www.europarl.europa.eu/oeil/FindByProcnum.do?lang=en&procnum=COD/2008/0245>

<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2009:126:0003:0004:EN:PDF>

http://www.greenovate-europe.eu/content/press_release

ELi kliimamuutuse lingid

http://ec.europa.eu/environment/climat/home_en.htm

<http://ec.europa.eu/environment/climat/campaign/index.htm>

http://ec.europa.eu/climateaction/index_et.htm

Lingid sellel teemal mainitud projektide/organisatsioonide juurde

Majandusteadlane Jeremy Rifkin selgitab kolmanda tööstus-revolutsiooni ideesid
<http://www.foet.org/lectures/lecture-hydrogen-economy.html>

<http://thirdindustrialrevolution.ning.com/>

Odersun – õhukese kilega fotoelemendid
<http://www.odersun.de/index.php?lang=en>

INCENDI projekt: võideldes metsatulekahjudega
<http://www.interreg3c.net/pdfdata/3S0132R.pdf>

La Réunion: fotoelemendilahendus energiasõltumatuks
http://ec.europa.eu/environment/etap/inaction/showcases/france/415_en.html

Teadusuuringute Ühiskeskus
<http://ec.europa.eu/dgs/jrc/index.cfm>

SPACE projekt: Euroopa ruumiline planeerimine, kliimasündmustega kohanemine
<http://www.espace-project.org/>

Projekt POWER cluster
<http://www.power-cluster.net/>

Süsinikneutraalne Antarktika uurimisjaam
www.antarcticstation.org

Projekti POWER cluster uudiskiri
<http://www.power-cluster.net/Newsandevents/POWERclusternewsletter/tabid/694/Default.aspx>

Programm North Sea Region
<http://www.northsearegion.eu/ivb/home/>

Popakademie
<http://www.popakademie.de/index.php?id=1115>

Swansea Ülikooli NanoHealthi keskus
<http://www.swan.ac.uk/nanohealth/>

Musikpark Mannheim
<http://www.musikpark-mannheim.de/web09/>

Infot järelhindamiste kohta
http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/evaluation/rado2_en.htm

Euroopa Taastuenergia keskus
<http://www.eee-info.net/cms/>

Regionaalpoliitika võrgustikesse kuuluvad organisatsioonid

<http://www.interreg4c.eu/>

<http://www.espon.eu/>

<http://urbact.eu/>

Muud kasulikud lingid

Lõbus roheline lehekülj
<http://www.play4climate.eu/index.php?lang=en>

Link järgmise teemaga seotud peamistele veebilehtedele

Regionaalpoliitika peadirektoraadi info ja võrgustiku lehekülj
http://ec.europa.eu/regional_policy/country/commu/index_en.cfm

TUTVUSTAME UUT REGIONAALPOLIITIKA VOLINIKKU

DR PAWEL SAMECKIT

Dr Sameckil on olnud kogemusi majandusvaldkonnas. Ta on olnud Poola riigipanga välisosakonna direktor, kus ta vastutas panga välissuhete eest. Samuti on ta olnud Maailmapanga Poola osakonna asejuhataja, majandus- ja rahanduskomitee

(Economic and Financial Committee, sub-ECOFIN) liige ja Euroopa Keskpanga rahvusvaheliste suhete komitee liige.

Tema enda sõnadega...

„Euroopa regionaalpoliitika edendab Euroopa Liidu tasakaalustatud arengut ja püüdleb regioonidevahelise sotsiaalmajandusliku ebavõrdsuse vähendamise poole.

Pöörates suurt tähelepanu vähem arenenud regioonidele, teeb poliitika üle kogu ELi investeringuid, et parandada ühtse turu toimimist ja võimaldada oma kodanikel, ükskõik kus nad ELis

elavad, nautida majanduslikust integratsioonist tekkivaid privileege. Poliitika investeerib ka infrastruktuuri kaasajastamisse, innovatsiooni, toetab väikse ja keskmise suurusega ettevõtteid ja nn rohelist majandust eesmärgiga tõsta Euroopa konkurentsivõimet.

Regionaalpoliitika aitab regioonidel kasvada ja luua töökohti, parandades nende majanduslikku potentsiaali. Samuti on poliitika keskseks vahendiks tegeliku majanduse toetamine praeguse kriisi ajal.

Regionaalpoliitika eest vastutava volinikuna näen ma endal kahte peaesmärki. Esiteks jätkata poliitika lihtsustamist ja selle põhjal projektide täideviimise kiirendamist, nii et regioonid saaksid pikaajalist ja jätkusuutlikku kasu. Teiseks valmistada poliitika jaoks viitedokument, mis põhineb minu eelkäija volinik Danuta Hübneri käima lükatud debatil. Ma olen vägagi veendunud, et seda poliitikat peab jätkama, et see saaks areneda ja tagada ELi regioonide valmisolek täna ja järgnevatel aastatel esseeisvateks väljakutseteks.

Järelhindamine

Euroopa kohesioonipoliitika 2000–2006 programmide järelhindamiste esimesed tulemused on saadaval. Regionaalpoliitika peadirektoraat alustas ERDFi hindamist 2007. aastal, kasutades poliitika erinevate aspektide jaoks 12 vastastikku ühendatud tööpaketti. See sünteesina loodav trükis ilmub 2010. aasta alguses. Peagi algab Kohesioonifondi töö hindamine, mille tulemused saavad valmis 2011. aastal.

Hindamiste eesmärgiks on saada teada poliitika mõju ja mõista, mis toimib ning mis mitte ja miks see nii on. Tulemuste üle arutlevad komisjon, liikmesriigid, regioonid ja teised huvirühmad, et tulevikus saaks poliitikaid parandada.

2009. aasta juunis kutsus regionaalpoliitika peadirektoraat kohale kolme tööpaketi hindajad, esitlemaks tulemusi süsteemide rakendamise, ERDFi mõju sugupooltele ning rahvastikule ja peamiste projektide efektiivsuse kohta. Arutelus osalesid liikmesriikide esindajad ja teadlased. See on arutelude algus, mis jätkub Avatud Uste Päevadel (keskkonna-, transpordi- ja URBAN programm) ja teistel käesoleval aastal toimuvatel üritustel.

Regionaalpoliitika parlamendikomitee

Regionaalpoliitika parlamendikomitee uued liikmed on teatavaks tehtud. Komitee president on pr Danuta Hübner, eelmine regionaalpoliitika volinik. Asepresidentid on: hr Georgios Stavrakakis, hr Markus Pieper, pr Feliz Hyusmenova ja hr Michail Tremopoulos.

Komitee on vastutav nii regionaalpoliitika kui ka kohesioonipoliitika eest, täpsemalt:

- Euroopa Regionaalarengu Fondi, Kohesioonifondi ja liidu teiste regionaalpoliitikate struktuuride eest;
- liidu poliitikate mõju hindamine majanduslikule ja sotsiaalsele kohesioonile;
- liidu struktuuride töö koordineerimine;
- kaugemate regioonide ja saarte, samuti piiriüleste ja regioonidevaheline koostöö;
- regioonide komitee, regioonidevaheliste koostööorganisatsioonide ja kohalike ning regionaalsete asutuste vahelised suhted.

Igas väljaandes uurib Panorama, kuidas näevad kaks projekti välja neid juhtivate inimeste silmade läbi. Me vaatleme ERDFi finantseeritud projektide häid ja halbu külgi, teeme kindlaks probleemi ning pakume lahendusi.

PROJEKT

1

POPAKADEMIES TOIMUVAST

Mannheim ei ole koduks mitte ainult 2000 m² laiuvale Musikparkile, vaid ka ainsale Saksamaa ülikoolile, mis pakub bakalaureusekraadi modernmuusika õppes Popakademies, Popmuusika ja Muusikatööstuse Ülikoolis (University of Popular Music and Music Business). Selles Panorama numbris teeme külaskäigu Popakademiesse, mis on Musikparki alamprojekt.

Faktid ja numbrid

ERDFi toetus: €2,6 miljonit

Riiklik kaasfinantseerimine: €776 000

Mannheim – linn, mis end uuesti leidis

Olles probleemi ees, kuidas muutuda tööstuslinnast modernseks, elujõulise majandusega linnaks, oli Mannheimil ettenägelikkust muusikatööstuse kaasamiseks ja nüüd on Mannheim koduks nii Musikparkile kui ka Popakademiele. Tööstusest muusika juurde liikumise idee pakkus välja linna kultuuriosakonna juhataja dr Kurz, kes on täna Mannheimi linnapea.

Popakademie direktor Udo Dahmen selgitab: „Mannheim on olnud alati muusikute poolt armastatud ja mõned Saksamaa tuntumate bändide liikmed elavad siin.“ Linnavõimud tunnustavad talendi, sallivuse ja tehnika tähtsust. Linnas on talente, tolerantsi võib märgata selle läbi, kuidas linn on suutnud omaks võtta väljaspool Berliini elava kõige suurema Türgi immigrantide populatsiooni Saksamaal ja on koduks 160 erinevale rahvusele. Nüüd hoolitsetakse tehnika eest ja siinkohal tulebki mängu Popakademie ja sellega seotud projekt Musikpark.

Karm konkurents Popakademie kursustele pääsemiseks

Olukorras, kus 700 lootustandvat noort jahivad 200 õppekohta, on Popakademie ukсед avatud vaid parimatele. „Me otsime kõige andekamaid, erilisi inimesi,“ selgitab Dahmen. Popmuusikatööstus on omapärane ja ülikool valib õppima ainult neid, kellel tunneb võimekust selle kõigega toime tulla.

Vaadates pakutavaid kursuseid, saab ülikooli populaarsus kohe selgeks. Pakutakse kahte kursust: muusikatööstuse kursus on mõeldud ürituste korraldajatele ja turundusjuhtidele ning sisaldab turundust ja artistide juhtimist. Saksamaa suurim plaadifirma Universal on viinud oma koolitusprogrammi Berliinist Mannheimi ning nende osakond teeb koostööd MTV, Sony ja AOLiga. Neile, kellele pakub huvi olla laval, on pakkuda popmuusika kursus. See kursus on loodud selleks, et toetada artiste nende loomingulisel arengul ja samuti anda neile kindel põhi äriasjades toimetulekuks – tõenäoliselt ei satu mitte ükski Popakademie vilistlane hoolimatu turundusjuhi õnge. Ja lõpuks, käies

kaasa kiirelt muutuva ajaga, pakutakse digitaalse innovatsiooni juhtimise kursust, mis annab tudengitele põhiteadmised digitaalsest tööstusest, intellektuaalse omandi küsimustest ja internetiturundusest. See kursus on osa äriosakonna kursusest.

„Teadmine, et me oleme omaette ülikool, tähendab seda, et me saame olla paindlikud ja käia sama sammu muutuva tööstusega, mille jaoks me oma tudengeid ette valmistame,“ selgitab Dahmen.

Need kolm aastat tasuvad end ära: kaks meie tudengit on tuuril koos Briti lauljatar Sarah Brightmaniga, kolmanda lugu on USA esimese 40 populaarseima loo seas ja 90% esimeste aastate äriosakonna lõpetajatest on püsivalt tööl. Muusikute puhul on raskem olukorda hinnata, kuid on selgunud, et 85% on tööl selles tööstuses, mille nad endale välja valisid.

Popakademie majandamine

Ülikool on nii populaarne, et võiks kõrghariduse teise taseme kursustele tudengite vastuvõtmiseks oma peahoone laiendada kuni kahe korruse võrra. „Selge on see, et me peame selles suunas edasi minema,“ selgitab Dahmen.

Dahmen on päris kindel, et ilma Euroopa Regionaalarengu Fondi (ERDF) abita ei oleks Akademiad suudetud luua. Ülikooli peahoone rahastuseks saadi €1,7 miljonit ja nüüd saab ülikool kasutada toetust teise hoone jaoks, kust saadi ERDF-lt pisut alla €1 miljoni. Ühtekokku on see 2500 m² ja sinna mahuvad tehnika viimase sõna järgi ehitatud prooviruumid ja stuudiod. „Erainvestorid ei investeeriks sellises ulatuses ja ülikool peab lisaks muule investeerima ka teadustöösse. Seadmete ja hoonete kvaliteet on ülioluline,“ selgitab Dahmen.

Akademie on era- ja avaliku ülikooli kombinatsioon, kus 75% ülikoolist kuulub linnale ja riigile ning ülejäänud jagamisel äriettevõtete ühenduses. Sponsorite seas on ka ettevõtte BASF. „Meil on nendega tihedad sidemed. Neil on 32 000 töötajat ja nad on alati tundnud vajadust investeerida oma töötajatesse. Tihti toimub see kultuuriürituste, sealhulgas kontsertide kujul,“ selgitab Dahmen.

Kuigi initsiatiivi eduks on teatud toetus ülioluline, on Dahmen sama kindel, et Euroopa rahastuse taotlemisprotsessi võiks teha lihtsamaks. „Ma pean palkama ametnikke, et paberitega toime tulla,“ ütles ta. Samal ajal kui paberite tagaajamine võib olla ajamahukas, võib see olla katseks projekt saada sellisesse raamistikku, mida EL soovib rahastada. „Mõnikord ei saa lasta vaid projektil enda eest rääkida. Võib-olla on see nii sellepärast, et Akademie on tavatu ettevõtmine ja ma pean tihti mugandama meie tehtavat ettemääratud kriteeriumitele vastavaks.“

Tipptasemel kompleks on nüüd heakskiidetud

Juuli alguses saadud kinnitus tähendab, et CNH tipptasemel hoonekompleksi ehitustööd algavad käesoleval aastal. Bioteaduste instituuti investeeritakse €34 miljonit, millest €14,8 miljonit on andnud Euroopa Regionaalarengu Lähenemise Fond. Täitevkomitee liige dr Tim Claypole, kes on Panorama kontaktisik, räägib numbritest. „See on fantastiline, et me saime projekti käima ja tunneme, et järgmine faas on kindel,“ selgitab ta. „Nüüd peame olema kindlad teatud täpsustustes ja selles, kuidas eelarvet kõige paremini lahti kirjutada.“

Kui hoone eksisteeris ahvatlevana vaid paberitel, siis ei olnud ventilatsioonišahtide täpne arv ja see, kuidas jaotada põrandapinda ruutmeetriteks, veel küsimuseks. Kuid siis, kui ehitus arhitektide kontseptsioonist ehitajatele tegelikkuseks muutub, on järsku iga detail oluline ja ruumi täpne jaotus muutub ülitähtsaks. „Ma olen kuulnud lugusid, kus suured tööstusrajatised on ehitatud pisut väiksemana ja nad ei ole neis kasutatavaid seadmeid suutnud hoonesse mahutada,“ ütleb Claypole.

Nüüd on täpsemalt teada, mida nad vajavad, tehnilised nõuded on pisut muutunud – suuremad ruumid ja lisaventilatsioon võivad lükata hinna kõrgemaks ja Claypole valib pakkumiste vahel. „Mõned pakkumised võivad olla 30% madalamad kui kõige kõrgema hinnaga pakkumised, kuid samas tuleb olla teadlik võimalikest peidetud kuludest. Nii et kui miski näib paberil odavam, võib see pikemas perspektiivis olla märgatavalt kallim.“

Kulub veel kaks aastat, et ülikoolil oleks uhke teaduskeskus, mille sarnast ei ole võimalik Euroopast leida.

Vana eelarve, uued fondid – rahaeralduste revideerimine

Kui teile on broneeritud sihtotstarbeline toetus, kulub selle kohale jõudmiseks kaks aastat ja võite kindlad olla, et teie arvandmed on aegunud ja peate oma eelarve ümber tegema. „See on küsimus seadmete kokkusobitamisest saadavalolevatega,“ selgitab ta. Claypole, kes on vastutav teatud firmade assisteerimise ja teatud toodete loomise eest, on keskendunud esmatähtsate seadmete hankimisele, mis neile eesmärkidele vastama peavad.

Üks väga meeldiv üllatus oli see, et mõned vajalikud seadmed sai osta internetipoe Ebay kaudu. „Et see on vastavalt ELI reeglitele vähempakkumine, peab tulemuseks olema hea masinapark suurepärase hindadega.“ Isegi kui arvestada seadmete remondikuludega, on seadmete hind siiski odavam kui uute ostmine. „Praeguses majandusmiljões on spetsialiseerunud silikoonitehased krahhis või liikumas teistele

Tuues kokku ülikooli, erasektori ja haigekassasüsteemi, püüdleb CNH eesmärgi poole rakendada nanotehnoloogia haiguste tuvastamiseks ja õige ravi määramiseks.

Faktid ja numbrid

NanoHealthi keskusesse investeeritakse lähenemiseesmärgi alusel pisut üle €21 miljoni. Rahastamine algas 2009. aastal ning kestab üle 5 aasta.

turgudele, nii et näeme üllatavaid hindasid,“ räägib Claypole. Ajal kui ta on eelarve vastavusse viimisega hõivatud, on see ootamatu uudis rõõmuvalmistav.

Kui rahastus on paigas, siis ei ole palgatavate meeskonnaliikmete leidmine nii lihtne. Rääkides elektroonikas plastikule trükkimise valdkonnas tööjõu leidmisest, võib spetsialistide otsimine olla väljakutseks. Projekt on leidnud endale vaid mõned liikmed ning teiste meeskonnaliikmete otsingud jätkuvad USA-s ja mujal. Nagu Claypole ütleb: „Me peame leidma inimesed, keda me vajame.“

Töökoha kirjeldus – kontseptsioonide viimine reaalsusse

Palgatud töötajad mängivad Euroopas esirinnas oleva tehnoloogia arendamisel üliolulist rolli. Kui ülikoolid arendavad kontseptsioone, siis NanoHealthi keskus on ühenduslüli teooria ja massitootmise vahel. Keskuse ülesanne on võtta teoreetiliselt arendatud idee ja muuta see tooteks. Äriettevõtted võtavad kontseptsiooni, mis on keskuses järele proovitud ja viivad selle massitootmisesse.

Claypole'i meeskond on samuti tegutsemas väikese energiatarbega valgustite valdkonnas koostöös Eindhovenis asuva Holsti instituudiga. ELI teaduse seitsmenda raamprogrammi raames tehakse koostööd ettevõttega Philips. Uuring hõlmab tööd, mis on seotud printimisega polümeeripõhise elektroonikaga, mis on alternatiiviks silikoonile. „Üks tõeliselt huvitav uuendus on võimalus integreerida polümeeride elektroonika meditsiinivaldkonda,“ selgitab ta.

KOMMUNIKATSIOON ON PLANEEDILE KASULIK

Kommunikatsioon on planeedile kasulik

Kliimamuutuse agenda on liidetud ELi regionaalpoliitika igasse aspekti ja on oluline osa sellest, kuidas programmid toimivad ja üksteist mõjutavad. Erinevad võrgud ja programmid katavad regionaalpoliitika erinevaid aspekte, aidates inimestel jagada teadmisi ja luua ühist sidet erinevat tüüpi investeeringute vahel. Käesolevas Panorama numbris uurime me ESPONit, URBACTit ja INTERREGI.

ESPON (Euroopa ruumilise planeerimise vaatlusvõrk)

ESPONil on kliimamuutusega seotud kolm olulist aspekti. See jälgib kliimamuutuse mõju erinevat tüüpi maastikel üle ELi, tagab poliitikat loovates otsustes kliimamuutuse teema püsimise ja toetab taastuvenergia projekte.

„Kliimamuutus on ESPON 2013 programmi lahutamatu osa, kuna see on globaalne trend ja mõjutab territoriaalset arengut kogu Euroopas,“ ütleb Peter Mehlbye, ESPONi koordinaatsiooni osakonna direktor. „Meie kliimamuutuse projekt vaatleb lähemalt kliima mõju regionaalsele konkurentsivõimele ja kohesioonile erinevat tüüpi territooriumitel, samuti Euroopas tervikuna.“

Tuleviku orientatsioon linnadele (Future Orientation for Cities, FOCI)

ERDFi toetus: €748 000

Kogu eelarve: €999 000

Kestus: september 2008–september 2010

Selles uuringus vaatab ESPON, kuidas suured linnad ja linnastud arenevad ja milline on selle mõju keskkonnale. Suured linnaalad on majanduskasvu keskpunktiks ja olulised paljude Lissaboni strateegia eesmärkide täitmiseks töökohtade ja elustandardite parandamisel. Samal ajal on need seoses murega jätkusuutlikkuse, näiteks Leipzigi jätkusuutlike linnade harta, pärast poliitike rakendajate huvi keskpunktis.

FOCI uuring vaatleb kesk-konna mõju linna sisemisele arengule, kuid samuti kriitiliselt linnaalade kasvule ja äärelinnadele ning

RegEnergy

Faktid ja numbrid:

- ERDFi toetus: €831 000
- Kogu eelarve: €1,2 miljonit

Läbiviimise aeg: aprill 2005–september 2007

Vaadake korra oma boilerit – see võiks olla mõtteaineks sellele, kuidas Euroopa küttesüsteemid arenema peaksid. Täna näeme kasvavat vajadust kütte ja jahutamise järele, mis annab märku kliimast tingitud faktoritest ja kõrgematest ootustest elustandardi osas. Kuid see soov teeb kulutused suuremaks ja paneb meie energiavarustuse keskkonnasõbralikkuse proovile.

RegEnergy, RegioStarsi 2009. aasta finalist, aitab üle ELi kõigil soojatootmissektoris olijatel saada kasu innovaatilistest ideedest ja uutest tehnoloogiatest. See on oluline võrgustik, mis toob 11 riigist kokku 18 partnerit, et edendada taastuvenergiaallikate turvalist tarnimist ja samal ajal vähendada energiavarustuse ja -kasutamise regionaalset ebavõrdsust.

Projekti peamised eesmärgid on:

- võrgustiku loomine regioonidest, kes on sooja- ning külmatootmise uute tehnoloogiate loojad;
- heade praktikate ja teabe levitamine kasutatavast toetusest ning teistes piirkondades projekti kordamisele kaasaaitamine;
- innovaatiliste ja munitsipaalsete eksperimentide ning poliitike mudelite tuvastamine, mis seab soojatootmissektoris eesmärgiks säästlikku ümberstruktureerimise.

Projektiga püüti jõuda munitsipaalsete ja regionaalsete poliitikategijate ja planeerijateni, regionaalsete ja munitsipaalsete energia munitsipaalsetevõtete ja firmadeni, regionaalarengu ametkondade ja agentuurideni, samuti nendeni, kes saaksid soodustada projekti kordamist mujal (näiteks munitsipaalsete ja regionaalsete assotsiatsioonid).

Üheks märkimisväärseks edusammuks oli munitsipaalsetele ja regionaalsetele otsustajate veebilehe reg-energy.org arendamine, mis aitab leida näiteid heade praktikate kohta poliitike ja finantseerimise vallas ning nende regioonides ja kogukondades arendada säästvate sooja- ja külmatootmise projektide võimalusi.

sellest tekkivatele väljakutsetele. Varasem aegade linnade kasvu kogemus kombineeritakse säästlikkuse uute kontseptsioonidega, et edendada linna arengut nii, et see oleks positiivne majandusele ja keskkonnale.

ReRISK

ERDFi toetus: €524 000

Kogu eelarve: €700 000

Kestus: juuli 2008 – juuli 2010

See kaheaastane uuring keskendub võimalustele arendada rohkem taastuvaid energiaressursse. See vastandab end tõusvatele energiahindadele ja potentsiaalsele energiakriisile ning võtab jätkusuutlikud suuna, milles ELi ministrid leppisid kokku 2007. aasta territoriaalse agenda raames. See annab edasi veatu tasakaalustatud tööstuse regionaalsest mõjust tõusvatele kütusehindadele ja sellest, kuidas see mõjutab pikas perspektiivis Euroopa regioonide konkurentsivõimet ja kohesiooni.

URBACT

Linnaarengu valdkonnas kindlustab URBACT, et projekti peamistel partneritel on võimalus suhelda ja infot vahetada, kuna nad rakendavad oma spetsiifiliste projektidega innovaatilisi ideesid.

Töö iseenesest on täielikult linnade käes, kes saavad ELi toetust. Prioriteedid on seadnud aga kohalikud kogukonnad ja äriettevõtted. URBACT tuleb mängu ka kõrgemal poliitilisel tasandil, sest rahastatakse 28 võrgustikku, mis loob kommunikatsioonivõimalused 181 linna ja 5000 osaleja vahel üle ELi, samuti Norras ja Šveitsis. Iga võrgustik katab majanduslikke, sotsiaalseid ja keskkonna teemasid ning seda juhivad peamine partnerorganisatsioon ja peaekspert.

INTERREG IVC

ERDFi eelarve: €321 miljonit

INTERREG programmid jätkavad teerajamist regioonide ja liikmesriikide vahelise koostöö alal, sest ELi kohustus on saavutada maksumaksjate jaoks suurem lisaväärtus. See konkreetne programm keskendub vahemikus 2007–2013 innovatsioonile ja keskkonnale ja on lähemalt suunatud ELi tasemel püsivale kasvule, innovatsioonile ja tööhõivele, mida tuntakse uuendatud Lissaboni strateegiana. Osa kasvust tuleb vastastikuse teadmiste vahetamise kaudu, samal ajal saab kogenenumaid regioone kokku viia teiste edasijõudnud regioonidega. Ennekõike soovib programm põhiliste arendusprogrammide administreerimisel parimate praktikate kasutuselevõttu. „Kuna kliimamuutuse mõjud ei pea kinni riigipiiridest, on selge, et piirkondadevaheline koostöö võib anda lisaväärtuse,“ ütleb Michel Lamblin, INTERREG IVC

programmi direktor. „Regioonid saavad oma kogemusi jagada, teada saada, mis on juba kuskil edukalt toimimas ja leida oma regioonile kõige asjakohasemad vastused. Kaasatud regioonidele on see ilmselge aja ja raha säästmise võimalus.“

INTERREG IVC projekte iseloomustab kaks laia teemat: innovaatika ja teaduspõhise majanduse ning keskkonna ja riskikaitsega seotud projektid. Teises kategoorias käsitletakse paljusid kesksel kohal olevaid küsimusi, kaasa arvatud metsamajandamine ja taastuvenergiaallikad.

FUTUREforest

Metsadel on keskkonna tasakaalu säilitamisel keskne koht ja metsad võivad olla selles vallas paljude edusammude võimaluseks. Projekt FUTUREforest toob kokku kaheksa regiooni metsamajanduse juhtkonda, et jagada infot paljude praktiliste küsimuste kohta, nagu näiteks bioloogilise mitmekesisuse suurendamine, vee tasakaalu ja mullastruktuuri parandamine ning metsast tulu saamine. Nendevaheline koostöö annab tõe headele praktikatele ja tagab tulevastele poliitikaotsustele strateegilised suunad. Kokku on selleks projektiks kolme aasta peale ette nähtud €1,9 miljonit (ERDFilt €1,5 miljonit).

RegioClima

Kliimamuutus on toimumas, kas me tahame seda või mitte. Projekt RegioClima toob sünge loo juures välja head küljed, püüdes leida võimalusi muutustega kohanemiseks. Selle projektiga on eraldatud kaheksale partnerile veidi alla €2 miljoni (ERDFilt €1,6 miljonit), mille käigus nad tuvastavad, kuidas kliimamuutusega kõige paremini toime tulla ja kuidas nende regionaalsetele arenguprogrammidele uusi lähenemisi anda.

VIIMANE TEEMA

Panorama viimane number käsitles ELi Läänemere piirkonna strateegiat. Kaheksa ELi liikmesriigi vahel kulgeva 8000 km pikkuse rannajoonega Läänemere keskkonnaseisund halveneb jätkuvalt. 2009. aasta juunis võttis komisjon vastu ELi Läänemere piirkonna strateegia, mis seab eesmärgiks teha see unikaalne Euroopa osa keskkondlikult jätkusuutlikuks, majanduslikult edukaks, juurdepääsetavaks ja atraktiivseks ning ohutuks ja turvaliseks. Strateegia sisaldab ka olulisi esimesi samme ELi integreeritud merepoliitika regionaalse rakendamise suunas. Kuigi strateegial endal pole finantseeringut, on ELi regionaalpoliitika fond ja teised ELi fondid vahemikus 2007 ja 2013 eraldanud Läänemere maadele üle €44 miljardi. Uued projektid koordineerivad paljude selles piirkonnas kaasatud inimeste ja organisatsioonide tööd. Puudutades mitmeid regiooni igapäevase elu aspekte, aitavad projektid näiteks kaasa mere saastatuse taseme vähendamisele, transpordisüsteemide ja energiavõrgustike parandamisele ning kaitsele erakorralistes olukordades merel ja maismaal. ELi Läänemere piirkonna strateegia on saadetud edasi parlamenti ja nõukogusse aruteluks ja vastuvõtmiseks. http://ec.europa.eu/regional_policy/cooperation/baltic/index_en.htm

JÄRGMINE TEEMA

Järgmises numbris räägime ELi regionaalpoliitika alasest teabeedastusest. Poliitika transpertsuse ja nähtavuse suurendamine on olnud 2007–2013 kohesioonipoliitika reformi võtmelemendiks. Järgmises Panorama numbris tutvustame teile innovaatilise ja eduka teabeedastuse näiteid 271 ELi regioonis. Kuidas suhelda edukalt väikese eelarvega, saada teada viimastest meediauudistest, millised on kommunikatsiooninõuded ja miks efektiivne kommunikatsioon on regionaalpoliitikale nii tähtis – seda kõike kavatseme me uurida. Kaks piirkondlikku ajakirjanikku ütlevad teile, millist infot neil on vaja, et teie lugu edasi anda ja kommunikatsioonijuht annab ideid, kuidas väga väikse programmi eelarvega võita meedia tähelepanu.

Kirjutage meile regio-panorama@ec.europa.eu ja rääkige oma edukatest teabeedastuse kogemustest, samas võite meile ka teada anda sellest, millised regionaalpoliitika aspektid vajavad hetkel teie meelest kõige rohkem tähelepanu.

KUUPÄEVAD	SÜNDMUS	KOHT
1. oktoober 2009	Konverents „Kuidas toetab regionaalpoliitika maapiirkondade arengut?“ http://ec.europa.eu/regional_policy/conferences/agenda/index_en.cfm	Brüssel (BE)
5.–8. oktoober 2009	Avatud uste päevad: Euroopa regionide ja linnade nädal. Globaalsed väljakutsed, Euroopa vastused http://ec.europa.eu/regional_policy/conferences/od2009/	Brüssel (BE)
15. oktoober 2009	Rootsi ELi eesistujamaa konverents keskkonna, kliimamuutuse ja turvalisuse teemal – vastamine väljakutsetele http://www.se2009.eu/en/meetings_news/2009/10/15/conference_on_environment_climate_change_and_security	Stockholm (SE)
15. oktoober 2009	Seminar „Kohesioonipoliitika, innovatsioon ja Läänemere regiooni strateegia kohalikul tasandil“ http://www.in.ee/	Tallinn (EE)
15.–16. oktoober 2009	Rahvusvaheline konverents „Ökoloogiline võrgustik Alpides – reaktsioon kliimamuutusele, mis säilitab bioloogilise mitmekesisuse?“ http://www.alparc.org/event-calendar/events-of-alparc	Berchtesgaden (DE)
27.–29. oktoober 2009	Rahvusvaheline sümposium „Euroopa regionide strateegiad kliimamuutusega kohanemiseks“ http://www.regional-climate.eu/	Düsseldorf (DE)
30. oktoober 2009	Seminar „Majanduskasv ja konkurentsivõime taastuenergia kaudu“ http://www.pohjois-savo.fi/	Kuopio (FI)
30. november – 1. detsember 2009	Konverents „Kohesioonipoliitika hindamise uued meetodid: usaldusväärsuse ja õppimise soodustamine“ http://ec.europa.eu/regional_policy/conferences/evaluation2009/index_en.htm	Varssavi (PL)
7.–18. detsember 2009	Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni kliimamuutuste raamkonverents (COP15) http://en.cop15.dk/ http://unfccc.int/	Kopenhaagen (DK)
10.–12. detsember 2009	Rootsi ELi eesistujamaa kohesioonipoliitika ja territoriaalse arengu teemaline konverents http://www.se2009.eu/kiruna10december	Kiruna (SE)
21.–22. mai 2010	Iga-aastane regionide majandusmuutuste konverents ja 2010. a RegioStarsi auhindad http://ec.europa.eu/regional_policy/cooperation/interregional/ecochange/index_en.cfm	Brüssel (BE)

Regionaalpoliitika sündmuste kohta leiate teavet aadressilt http://ec.europa.eu/regional_policy/conferences/agenda/index_en.cfm

TEHKE OMA HÄÄL KUULDAVAKS

Panorama ootab teie kommentaare ja küsimusi. Järgmise väljaande teema on regionaalpoliitika alane teabeedastus.

Me soovime teist kuulda. Rääkige meile oma senisest suhtlusest, efektiivsetest kommunikatsioonivahenditest või ka vähem edukatest kogemustest või raskustest, mida kogesite kaasfinantseeritud projekti teistele nähtavaks teha püüdes. Me valime välja mõne teie kommentaari ja küsimuse ning edastame need meie uues peatükis „Probleemide lahendamine“ valdkonna ekspertidele. Teine võimalus on meile teada anda, milline regionaalpoliitika teema teid hetkel huvitab. Seega, kui teil on midagi meile öelda, siis palun tehke seda! Et sellel või mistahes muul regionaalpoliitika teemal küsimusi esitada või oma seisukohti avaldada, võtke ühendust aadressil:

regio-panorama@ec.europa.eu

KN-LR-09-031-ET-C

ISSN 1725-8200

© Euroopa ühendused, 2009

Reproduktsoon on lubatud juhul, kui väljaandja on sellest teadlik.

Trükitud Belgias

EUROOPA LIIDU VÄLJAANNETE TALITUS

L-2985 Luxembourg

Euroopa Komisjon, regionaalpoliitika peadirektooraat

Üksus B1: kommunikatsioon, info ja seosed kolmandate riikidega.

Raphaël Goulet

Avenue de Tervueren 41, 1040 Brussels, BELGIUM

Faks +32 22966003

E-mail: regio-info@ec.europa.eu

Veebileht: http://ec.europa.eu/regional_policy/index_en.htm

■ Väljaannete talitus